№ 162 (1975)
Серада, 1 верасня 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец: УП «Народная воля».
Кошт свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +17...+19, навальніцы, уначы — +11...+13, без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +18...+20, сонечна, уначы — +10...+12, без ападкаў; у Гродне ўдзень — +17...+19, сонечна, уначы — +10...+12, без ападкаў; у Віцебску ўдзень — +23...+25, уначы — +15...+17, на працягу сутак — навальніцы; у Гомелі ўдзень — +23...+25, уначы — +16...+18, на працягу сутак — навальніцы; у Магілёве ўдзень — +23...+25, уначы — +15...+17, на працягу сутак — навальніцы.

www.meteo.by

ПРАТЭСТ

Большасць інжынерна-тэхнічных работнікаў аб'яднання «Беларуськалій» лічаць, што кантрактная форма найму пагаршае іх прававое становішча

Пераважная большасць інжынерна-тэхнічных работнікаў ВА "Беларуськалій" лічаць, што пераход на кантрактную форму працаўладкавання пагаршае іх прававое становішча. Такія вынікі анкетавання, праведзенага сярод інжынерна-тэхнічных работнікаў "Беларуськалія" членамі Незалежнага прафсаюза гарнякоў прадпрыемства.

Апытанне праводзілася з мэтай высветліць, як названая катэгорыя працоўных ставіцца да кантрактнай сістэмы. Былі апытаны 99 чалавек. Аб тым, што кантракт пагаршае іх прававое становішча, заявілі больш за 90 працэнтаў рэспандэнтаў.

На пытанне "Чаму вы пагадзіліся перайсці на кантракт?", адказы былі розныя, аднак найбольш часта ў якасці прычынназываліся павышэнне зарплаты і патрабаванне кіраўніцтва прадпрыемства. А 22 працэнты апытаных заявілі, што вымушаны былі перайсці на кантрактную форму найму ў сувязі з пагрозамі страціць працу.

З вынікамі апытання Незалежны прафсаюз гарнякоў азнаёміў адміністрацыю прадпрыемства.

Ірына ЛЕЎШЫНА.

ЭКСКЛЮЗІЎ

Уладзімір ПАРФЯНОВІЧ:

«У Пекіне медалёў можа быць яшчэ менш»

Гульні XXVIII Алімпіяды ўжо сталі набыткам гісторыі. Днямі міністр спорту і турызму Юрый Сівакоў сказаў, што тая задача, якая ставілася напярэдадні афінскай Алімпіяды — заваяваць 25 медалёў — застаецца актуальнай і калі гаварыць пра будучую Алімпіяду, якая пройдзе ў Пекіне. Ці рэальна гэта? Што мы маем у спорце зараз і што будзе далей? Пра гэта журналіст "Народнай волі" гутарыць з трохразовым алімпійскім чэмпіёнам **Уладзімірам Парфяновічам.**

— Як Вам вынік у 15 алімпійскіх медалёў? План у 25 узнагарод застаўся нявыкананы...

— Ну не было ў нас рэальных, асабліва эканамічных падстаў, каб заваяваць гэтыя, ужо нагнаўшыя ўсім аскому 25 медалёў!

— А калі ўлічваць чацвёртыя месцы?

— А калі б у бабулі было нешта, то яна б і дзядуляй папросту стала. Вынік нашага выступлення на Алімпіядзе ў Афінах заканамерны. Скажу больш, на наступнай Алімпіядзе ў Пекіне дай Бог, каб дзесяць узнагарод было.

— Песіміст Вы, Уладзімір Уладзіміравіч...

— Я рэаліст. Калі тэрмінова не заняцца рэфармаваннем у спартыўнай галіне, то нічога добрага нас наперадзе не чакае. Вось ужо з'явіліся меркаванні наконт таго, што варта развіваць толькі "медальныя" віды спорту. Гэта вялікая памылка, якую робяць кіраўнікі спартыўнай галіны.

— Чаму памылка?

— Ну паглядзіце, мы ж не разлічвалі на алімпійскае золата на стометроўцы ў Юліі Несцярэнка. На золата Макарава ў дзюдо таксама не было разліку. Вынікі алімпійскіх спаборніцтваў спрагназаваць немагчыма. Калі ўспомніць перамогу аўстралійскага спартсмена ў шорттрэку на зімовых Алімпійскіх гульнях, то вынікае заканамернае пытанне: хто ў Аўстраліі думаў развіваць гэты від спорту? Я не кажу, што Алімпіяда цалкам складаецца з выпадковасцяў. Проста на Алімпіядзе людзі паказваюць сябе зусім з іншага боку. Можна быць неаднаразовым чэмпіёнам свету, але ніколі не выйграць Алімпіяду. Выступленне нашых канаістаў — яскравы прыклад. Яны ніколі не набліжаліся да прызавых месцаў, а ў Афінах ім гэта ўдалося.

— Што Вы прапаноўваеце?

— Я прапаноўваю не перашкаджаць дзецям самім вызначацца з тым, якім відам спорту ім трэба займацца. Ну не ўсе ў нашай краіне, умоўна кажучы, любяць футбол, хакей і лыжы. Ёсць жа шмат іншых відаў спорту, якімі хочуць займацца дзеці. Чаму нейкі чыноўнік павінен вырашаць за маё дзіця, якім спортам яму варта заняцца. Не трэба дзяліць віды спорту на "правільныя" і "няправільныя".

— Грошай можа не хапіць, калі развіваць усё.

— Нам не трэба пакутаваць ад гігантаманіі. Калі будаваць спартыўныя аб'екты, то гэта павінны быць недарагія, зручныя спартыўныя збудаванні, куды б маглі прыходзіць дзеці. За кошт чаго сёння перамагае Кітай? За апошнія восем гадоў колькасць тых, хто займаецца спортам, значна павялічылася. А за восем гадоў можна падрыхтаваць спартсмена, які будзе паказваць годныя вынікі. Кітай пайшоў па шляху развіцця спорту, а мы развіваем толькі алімпійскія віды. Гэта вялікая памылка.

— Дарэчы, што тычыцца вашага віду спорту — веславання. У Брэсце пабудаваны канал. Вось і можна будзе дзяцей трэніраваць.

— Калі грошы будуць укладзены толькі ў будаўніцтва аднаго канала, то гэтага будзе недастаткова. Ну будуць там два "палонных" акадэмісты альбо канаісты веславаць і ўсё! Што нам трэба? Нам трэба ў Мінску аднавіць і адрэстаўрыраваць пяць баз па веславанні, каб яны былі і ў Чыжоўцы, і на Камсамольскім возеры. Для развіцця гэтага віду спорту за апошнія 30 гадоў не зроблена нічога. Лукашэнка абяцаў, яшчэ пасля мінулых Алімпійскіх гульняў, прыехаць і паглядзець, дзе і як Кацярына Карстэн трэніруецца. Дык ён нават на Камсамольскае возера не прыехаў...

— А калі б прыехаў, то што ён там убачыў бы?

— Я думаю, што ён проста спалохаўся б. Ведаеш, калі пайшлі чуткі, што на гэтую базу можа прыехаць Лукашэнка, уздымалася пытанне аб зруйнаванні гэтай базы. Збіраліся паставіць два вагончыкі еўрапейскага тыпу, каб хоць нешта паказаць. Але каму патрэбны гэты пыл у вочы, хто ад гэтага выйграе? Адны абяцанні... Так, да нацыянальнай каманды адносіны нармальныя — яна забяспечана ўсім. Але мы выступаем на "лініце" — за спінамі няма (!) рэзерву. Дык вось, калі і надалей захаваюцца такія адносіны да дзіцячага спорту, то ў будучым пра алімпійскія медалі можна будзе толькі марыць...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ДОЖИНКИ-2004

И споют, и спляшут…

Выступление около 3000 профессиональных и самодеятельных артистов на семи сценических площадках запланировано культурной программой республиканского праздника урожая "Дожинки-2004", который в этом году пройдет в Волковыске. Об этом сообщила заведующая отделом культуры Волковысского райисполкома **Зоя Бойко**. Официальное открытие праздника запланировано на 17 сентября.

По ее словам, в концертной программе "Дожинок-2004" примут участие 90 коллективов со всей республики. *"Приглашены "Песняры", "Сябры", ансамбль "Бяседа", Александр Тихонович и Ядвига Поплавская, Яков Науменко, хор Цитовича, ансамбль "Белые росы". Сейчас решается вопрос об участии в концерте Александра Серова"*, — сообщила Бойко.

У ШКОЛУ!

Век жыві — век вучыся

Сёння — Дзень ведаў. "З якімі думкамі Вы сустрэлі новы навучальны год?" — з такім пытаннем мы звярнуліся да нашых чытачоў.

Уладзімір КОЛАС, дырэктар ліквідаванага Беларускага гуманітарнага ліцэя:

— З аптымістычнымі. Ліцэй захаваўся ў поўным складзе. І выкладчыкі, і навучэнцы, — усе з нецярпеннем чакаем сустрэчы адзін з адным, новых урокаў. Мы засталіся вернымі сваім ідэалам і мэтам. Спадзяюся, што парламенцкія выбары, якія мусяць адбыцца ў Беларусі ў кастрычніку, прынясуць змены, і здаровы сэнс у рэшце рэшт пераможа. І мы зноў будзем праводзіць заняткі ў нармальных цывілізаваных умовах.

Георгій АНТАНЮК, доктар філасофскіх навук:

— Першая думка — клопат пра сына, якога адпраўляю ў школу. Калі пра больш глабальныя рэчы, то, вядома, ёсць трывога. Трывога за беларускую мову, якой у нас вельмі нестае ў навучальным працэсе. Вельмі хочацца, каб родная мова заняла годнае месца ў сістэме адукацыі, не выцяснялася і не падвяргалася нападкам. І калі ў вёсцы сітуацыя з беларускімі школамі яшчэ больш-менш прымальная, то ў горадзе адукацыйныя ўстановы, дзе працэс навучання ажыццяўляецца па-беларуску, па пальцах пералічыць можна. Усё ж такі беларускі этнас у нас — асноўны, таму і сістэма адукацыі павінна будавацца з улікам гэтага фактару.

Вельмі непакоіць і тое, што адукацыя наша нейкая несвабодная, падкантрольная. Тое ж "пранікненне" ідэалогіі ў навучальныя ўстановы... Нават калі мэты ідэалогіі самыя добрыя і ўзвышаныя, з вучэбным працэсам іх мяшаць нельга.

Лявон ВОЛЬСКІ, лідэр рок-гурта NRM:

— З урачыстымі. Мая дачка сёлета ідзе ў першы клас беларускай гімназіі. Спадзяюся, што яна атрымае годную адукацыю і ў яе будзе магчымасць давучыцца на роднай мове да канца. У апошні час вельмі супярэчлівыя і змешаныя пачуцці ўзнікаюць, калі чуеш, што зачынілі Беларускі ліцэй, ЕГУ... Вельмі прыкра, што такое адбываецца і што беларускай мовы ў школах становіцца ўсё менш.

Аляксандр ЦІХАМІРАЎ, кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела ўсеагульнай гісторыі новага і навейшага часу Інстытута гісторыі НАНБ:

— Сёлета давялося пабываць у Англіі, дзе між іншага наведаў Оксфардскі універсітэт. Параўнаўшы заходнюю сістэму адукацыі ў вышэйшай школе і нашу, зрабіў выснову, што ў нас не надта заахвочваюць ініцыятыўных студэнтаў. У Англіі выкладчыкі вызначаюць агульныя напрамкі і асноўны акцэнт — менавіта на самаадукацыю, студэнт павінен быць падрыхтаваны не толькі тэарэтычна, але і практычна.

Што датычыцца сярэдняй школы, то, на маю думку, вучням старэйшых класаў трэба даваць больш самастойнасці, заахвочваць іх, імкнуцца падыходзіць да кожнага індывідуальна. Словам, не гасіць праявы самастойнасці. Я ні ў якім выпадку не хачу сказаць, што ў Беларусі дрэнная адукацыя. Але той сістэмы ведаў, што даецца ў старэйшых класах для паступлення ў ВНУ, напрыклад, недастаткова. Дзеля поўнавартаснай падрыхтоўкі выпускнік мусіць наймаць рэпетытараў, траціць грошы і час. Таму было б не лішнім крыху спрацісць праграмы старэйшых класаў, разгрузіць вучняў па прадметах і зрабіць акцэнт на самаадукацыю.

Ірына ПАЎЛОЎСКАЯ, студэнтка:

— Са скептычнымі думкамі. Усе гэтыя ідэалагічныя новаўвядзенні ставяць крыж на асобе, вальнадумстве. У маім універсітэце, напрыклад, яшчэ летась быў уведзены курс ідэалогіі і прызначаны кіраўнік па ідэалагічнай працы. Школьнікам у катэгарычнай форме загадваюць выкарыстоўваць дзённікі толькі з дзяржаўным сцягам, гербам і надпісам "Першы прэзідэнт Рэспублікі Беларусь". Сумна, што ў школах і універсітэтах адукацыйныя праграмы зніткаваны з палітыкай.

Вольга КЛАСКОЎСКАЯ.
Фота photo.bymedia.net

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Олимпийская чемпионка Юлия Нестеренко — в больнице

Олимпийскую чемпионку Юлию Нестеренко встречали дома так, как и подобает встречать Королеву спорта.

В 3 часа ночи в Барановичах ее приветствовали наши борцы, в 6.30 утра при въезде в Брест Юлю уже встречали самые преданные болельщики, а заместитель председателя Брестского облисполкома Леонид Цуприк вручил спортсменке ключи от трехкомнатной квартиры.

Вчера Юлия вместе с серебряной призеркой Олимпиады Анной Батюшко и "бронзовой" Натальей Гелах должна была встречаться с Александром Лукашенко, который приезжал в Брест на открытие комплекса спортивных игр "Виктория" и знакомился с работой гребного канала, но, увы... Позавчера нашу олимпийскую чемпионку забрали в больницу.

— Температура у нее подскочила больше чем за 39°, — рассказал муж Юлии, Дмитрий. — Больница от нашего общежития всего в 500 метрах, так что жену сразу же туда и забрали. Сегодня (31 августа) температуру сбили, все нормально, так что, возможно, со дня на день уже и выпишут.

— Что говорят врачи?

— Говорят, что температура поднялась из-за нервного истощения — сами понимаете, что на Олимпиаде приходилось быть в постоянном психологическом напряжении. Плюс процесс акклиматизации — все это не проходит бесследно.

— То есть на встречу с Лукашенко она так и не попала?

— Да вроде как он сам ее в больнице навещал.

— Ключами от квартиры довольны?

— Ну конечно, хотя дом, насколько известно, сдается только в октябре. Надо будет думать еще о ремонте, покупке мебели...

— Как долго Юля пробудет дома?

— Раньше планировала сразу же отправиться на турнир в Германию, но сейчас придется, видимо, недельку побыть дома. Потренироваться, прийти в себя. Сами видите, чего ей стоила победа на Играх.

Алесь СИВЫЙ,

В Гааге возобновились слушания по делу Слободана Милошевича

Международный трибунал по бывшей Югославии в Гааге возобновил слушания по делу экс-президента этой страны Слободана Милошевича, который приступил к своей защите. Ожидается, что своего первого свидетеля С.Милошевич пригласит в суд на следующей неделе, передает Рейтер. Возобновление слушаний неоднократно откладывалось по причине слабого здоровья обвиняемого.

Бывшего диктатора Пиночета лишили неприкосновенности

26 августа 2004 года Верховный суд Чили принял решение снять с Пиночета парламентскую неприкосновенность, которой он пользовался как ушедший в отставку глава государства. 9 судей высказались за это решение, 8 проголосовали против.

www.charter97.org

Леонид РАДЗИХОВСКИЙ, политолог:

«Братская интеграция» лопнула, когда Путин назвал кошку кошкой

Леонид Радзиховский, популярный московский политолог и публицист, уже давно, по его выражению, "в теме" российско-белорусских отношений. И его комментарии не чета тем, что выдают иные околокремлевские журналисты, которым в периоды очередного двустороннего обострения дают отмашку — "мочить" Лукашенко.

В отличие от конъюнктурщиков, Радзиховский не первый год достаточно жестко оценивает и политику Кремля, и саму идею "братской интеграции". Но при этом не "мочит", а размышляет. Что всегда ценно.

Предлагаем вашему вниманию его эксклюзивное интервью "Белорусским новостям".

— Многие белорусские аналитики расценили большое июльское выступление Александра Лукашенко перед отечественными дипломатами как замаскированные похороны союзного проекта. Акцент был сделан на усилении независимости от России во всех смыслах: ослабить энергетическую привязку, диверсифицировать экспорт; суверенитет превыше всего и так далее. Ну разве что белорусский лидер смягчил резюме, сказав, что "некоторые элементы" интеграции с Россией себя изжили...

— А я, знаете, всегда писал, что *"братская интеграция"* — чистый блеф. Кроме политической игры, за ней никогда ничего не стояло.

В свое время у белорусского лидера легко проглядывались амбициозные планы — занять вакансию после Ельцина. Но получилось иначе. И с приходом Путина оказалось, что этот проект особо не нужен ни новому хозяину Кремля, ни Лукашенко.

В отличие от Ельцина, Путин и так популярен, без этих интеграционных подпорок.

Потом Путин стал говорить неприятные для белорусского лидера вещи. То, что называется — *назвать кошку кошкой.*

— Так проект закопали навсегда или просто подвергли глубокой заморозке?

— Без интеграционных зигзагов еще не обойдется. Например, если этого потребует предвыборная конъюнктура. Когда товар пользуется спросом, почему бы и не выбросить его на политический рынок?

Но стратегически, повторю, эта идея не нужна ни Путину, ни Лукашенко.

— А как же нерушимые узы братства, извечная тяга народов друг к другу — то, чем пропаганда столько лет потчевала публику в обеих странах?

— Что касается братства, общих исторических корней и прочего — то у австрийцев с немцами общего еще больше. Но они ведь объединяться не собираются.

По моему мнению, для Лукашенко инкорпорация — это смерть. С его авторитарным складом личности, после того как любовно выстроена система единоличной власти — *пойти в губернаторы, в наместники к Путину?* Да лучше застрелиться!

С другой стороны, и Путину Беларусь на блюдечке ни к чему. Еще одна Чечня, только в несколько раз больше.

Зачем Кремлю реанимировать славный опыт белорусских партизан?

— И как же нам, соседям, жить дальше?

— Очевидно, что *личные* отношения у Путина с Лукашенко не сложились. И уже не сложатся.

Но если белорусский лидер не преподнесет какого-нибудь слишком уж большого сюрприза, если будет держаться на почтительном расстоянии и, с точки зрения российского руководства, в относительных рамках, то Кремль, пожалуй, готов сосуществовать с ним и далее.

Более того, для Москвы в этом есть и ряд плюсов.

Как-никак, Беларусь при Лукашенко все-таки достаточно стабильна и предсказуема (предсказуема по сути, в смысле политических приоритетов, хотя экстравагантных экспромтов белорусского лидера и впредь исключить нельзя).

Потом, смена руководителя в вашей стране обещает еще и смену всей системы. А это для Москвы тоже чревато непредсказуемостью. Да и зачем какой-то нехороший пример для собственно российского электората?

— Но ведь и нынешний белорусский лидер периодически намекает на возможность западного, как он говорит, крена.

— Все разговоры о некоем *"диком крене"* — это только пыль в глаза. Слишком испорчены у официального Минска отношения с Западом. Да и не в характере Лукашенко перед этим гнилым Западом расшаркиваться.

Потом, Европа и США потребуют хотя бы косметического ремонта всей системы.

Кстати, паршивые отношения Минска с Западом в определенном смысле на руку Кремлю. Кремль на этом фоне выглядит гораздо белее и пушистее.

Замечу, что у Лукашенко в Москве до сих пор сильное лобби. Речь не о Зюганове или Селезневе — это фигуры вчерашнего дня. Но в военных элитах, спецслужбах и так далее — немало антизападников.

— А ведь еще недавно часть белорусской оппозиции надеялась, что Москва поможет демократизировать нашу страну...

— Экспорт демократии из России — вещь абсолютно невозможная. В плане политическом режимы становятся все более похожими.

— И это всех у вас устраивает?

— В России недовольство вялое. Мыслящая часть общества не видит реальной политической альтернативы. Делать ставку на Явлинского или Немцова — мягко говоря, несерьезно.

Подавляющее большинство избрало уход в личную жизнь. Все-таки здесь есть несомненные достижения по сравнению с советскими временами. Например, свобода выезда. Многие из элиты — научной, творческой и так далее — полгода живут в Москве, полгода — за океаном.

И еще: хотя ТВ и стало в основном казенным, в принципе остается еще и свобода получения информации. Никто ведь не запрещает Интернет, спутниковое телевидение.

— Итак, практически нигде в СНГ не произошло того триумфального шествия демократии, которое многим поборникам прогресса казалось неизбежным в начале 90-х. Неужели дело только в авторитарных замашках властных элит? Или еще и в том, что совковый менталитет оказался гораздо более живучим, чем это думалось когда-то энтузиастам горбачевской перестройки?

— Вы практически ответили на вопрос.

И Лукашенко — к слову, сильный оратор — мастерски использует живучесть этого менталитета. Большевики ведь тоже учитывали глубинные психологические установки массы. Дешевая колбаса, дешевое вино, дешевые популистские идеи... Так что традиции *"демагогии вульгарис"* продолжаются.

Да и популярность Путина в собственной стране, посмотрите, во многом строится на тезисе *"он им даст прикурить"*. "Им" — это олигархам, чеченским сепаратистам (мочить в сортире!), наглому Западу и так далее.

А уж Беларусь была *самой советской* республикой, и у вас эти вещи в массовом сознании, видимо, еще сильнее.

Или возьмите такой момент: до сих пор многие жители постсоветских стран, в том числе и Беларуси, находящейся в географическом центре Европы, ни разу не выезжали за рубеж.

С чем им сравнивать ту же *"белорусскую модель"*?

— Теперь белорусам все чаще предлагают сравнение с Россией. В смысле — как хорошо, что у нас обошлось, например, без грабительской приватизации.

— В этом смысле мы действительно живем в очень разных странах. В России все просто. Экономическая жизнь зависит от одной штуки — цены на нефть. Сегодня нашим бизнесменам буквально некуда девать деньги, они ищут, во что бы их вложить.

Без сомнения, российские капиталисты спят и видят лакомые куски белорусской собственности. У вас есть чем поживиться.

И обострение отношений между Москвой и Минском весьма вероятно, если в Беларуси начнется масштабная приватизация.

Стычки по поводу "Белтрансгаза" — это только первые раскаты грома. Драка может быть грандиозная.

— А если взглянуть на перспективу двусторонних отношений в целом?

— Путин вряд ли пойдет на третий срок, все-таки перелицовывать Конституцию не в его духе. Но если он обеспечит преемственность власти (что не вполне очевидно) и если Лукашенко останется на третий срок (что более очевидно), то скорее всего между Россией и Беларусью будут в целом достаточно стабильные, нормальные отношения. Прежде всего — на экономической основе. Без этих заклинаний об интеграции.

Плюс культурные, человеческие связи — тут я вообще *никаких проблем не вижу*. В этих сферах действительно проявляется все — и общие корни, и духовная близость.

Беседовал Александр КЛАСКОВСКИЙ, главный редактор "Белорусских новостей".

Кто есть кто

Леонид Александрович Радзиховский

Родился в 1953 в Москве. В 1977 окончил Московский государственный педагогический институт. Работал в Институте психологии Академии педагогических наук СССР. Кандидат психологических наук, специалист по истории психологии. В 1995-1997 годах был депутатом Государственной думы. Ныне — известный независимый политолог и публицист. Регулярно печатается в изданиях "Российская газета", "Русский курьер", "Версия" и других, выступает с комментариями на канале "Россия", в эфире радиостанции "Эхо Москвы".

ПУЛЬС

Ганаровым грамадзянінам Гродна стаў трэнер па вольнай барацьбе Леанід Фурс

Леаніду Пятровічу Фурсу, заслужанаму трэнеру БССР па вольнай барацьбе, прысвоена званне Ганаровага грамадзяніна горада Гродна. Такое рашэнне па хадайніцтве Нацыянальнага алімпійскага камітэта вынес Гродзенскі гарадскі Савет дэпутатаў.

Леанід Пятровіч нарадзіўся ў 1934 годзе. Адразу па заканчэнні Мінскага інстытута фізкультуры стаў працаваць трэнерам. Ён трэніраваў такіх знакамітых спартсменаў па вольнай барацьбе, як чэмпіёнаў СССР Аляксандра Саско, Віктара Валошына і іншых.

Апошні раз статус Ганаровага грамадзяніна Гродна надаваўся ў 2000 годзе. Тады ім уганаравалі Івана Лебедзева, былога ваенкама, Героя Савецкага Саюза, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны.

pahonia.promedia.by

Студэнтаў ЕГУ прымуць нямецкія універсітэты?

Свабодны універсітэт Берліна і Універсітэт Ростака (ФРГ) вядуць з беларускім бокам перамовы наконт прыёму на вучобу студэнтаў зачыненага ў ліпені Еўрапейскага гуманітарнага універсітэта. Аб гэтым паведаміў прадстаўнік універсітэцкіх аб'яднанняў Свабоднага універсітэта Берліна **Готфрыд Гюгальд** у інтэрв'ю берлінскай газеце "Тагесцайтунг" ад 27 жніўня.

"Мы адчувалі, што неабходна ратаваць ліберальны беларускі праект, і адразу ж сталі шукаць магчымасць прыняць як мага больш беларускіх студэнтаў", — сказаў ён.

Газета таксама публікуе інтэрв'ю з Гезінай Шван, прэзідэнтам універсітэта Віадрына (Франкфурт-на-Одэры). Летась гэты універсітэт курыраваў у ЕГУ курс "Міжнародны менеджмент", і зараз ён прапануе прыняць на вучобу 60 беларускіх студэнтаў.

Для 60 студэнтаў спатрэбіцца 300.000 еўра. *"Сабраць такую суму будзе складана, але наша мэта робіць задачу больш лёгкай"*, — падкрэсліваюць улады нямецкай ВНУ.

Крыстаф Эрман, генеральны сакратар аб'яднання Campus Europae, куды акрамя 13 еўрапейскіх каледжаў і універсітэтаў уваходзіў ЕГУ, у інтэрв'ю выданню паведамляе, што цяпер вядзецца праца па стварэнні месцаў у навучальных установах гэтага аб'яднання.

Марына РАХЛЕЙ.

Максім Мірны зноў прайграў

Увечары, 30 жніўня, стартаваў Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе — апошні з турніраў серыі Вялікага шлема. У першым крузе Максім Мірны (61-я ракетка свету ў рэйтынгу тэнісістаў-прафесіяналаў) прайграў чэху Міхалу Табары — 4:6, 6:3, 4:6, 4:6. Зазначым, што М.Табара займае 192-е месца ў сусветным рэйтынгу.

Алег РАЯВЕЦ.

Курсы замежных валют

На 1 верасня Нацыянальны банк Беларусі ўстанавіў наступныя афіцыйныя курсы замежных валют:

1 долар ЗША — 2162,00 рублі
1 еўра — 2610,94
1 расійскі рубель — 73,89
1 аўстралійскі долар — 1512,75
1 балгарскі леў — 1334,77
1 дацкая крона — 351,07
1 СДР — 3152,07
1 ісландская крона — 29,92
10 японскіх іен — 196,77
1 казахскі тэнге — 15,87
1 канадскі долар — 1643,29
1 кувейцкі дынар — 7333,79
1 кыргызскі сом — 51,23
1 латвійскі лат — 3978,29
1 літоўскі літ — 756,08
1 малдаўскі лей — 179,87
1 нарвежская крона — 309,89
1 польскі злоты — 587,58
1 сінгапурскі долар — 1262,48
10,000 турэцкіх лір — 14,30
1 украінская грыўна — 406,31
1 англійскі фунт стэрлінгаў — 3878,52
1 чэшская крона — 81,92
1 шведская крона — 285,83
1 швейцарскі франк — 1692,30
1 эстонская крона — 166,09

Уточнение

Заместителю главного редактора газеты "Народная воля" Вячеславу Оргишу

В публикации "Камняпад пачынаецца з двух-трох каменьчыкаў" ("Народная воля", 11 августа 2004 г.) помещено мое (Ирины Яковлевой) интервью. По недосмотру либо ввиду технической ошибки в начало и окончание интервью вошли слова, которые не выражают мою позицию. Прошу началом интервью считать слова: "Што тычыцца Бярозы..." и завершением его слова "... — гэта, як кажуць сацыёлагі, нерэпрэзентатыўная выбарка".

Ирина ЯКОВЛЕВА.

Беларуская літаратура — жыве!

Прывітальнае слова з нагоды 70-годдзя Саюза беларускіх пісьменнікаў

Алесь ПАШКЕВІЧ, старшыня Саюза беларускіх пісьменнікаў

Самай сталай творчай арганізацыі нашай краіны — Саюзу беларускіх пісьменнікаў — 70...

70 гадоў надзей і выпрабаванняў. Па праўдзе ж, тых гадоў у пісьменніцкай арганізацыі Беларусі яшчэ больш, бо як не назваць сярод яе пачынальнікаў літаратурныя згуртаванні 1920-х: "Маладняк", "Узвышша", "Полымя" або "Вір", зарэгістраваць якія не дазволілі?

Да стварэння нашага Саюза пісьменнікаў (у які некалі як структурныя падраздзяленні ўваходзілі Саюз кампазітараў Беларусі і (!) Саюз пісьменнікаў Літвы) у 1934 годзе спрычыніліся Янка Купала, Якуб Колас, Максім Горкі і... савецкая дзяржава.

23 красавіка 1932 года выйшла пастанова ЦК ВКП (б) "Аб перабудове літаратурна-мастацкіх арганізацый". Пасля падрыхтоўчай працы ў чэрвені 1934 года адбыўся першы ўстаноўчы з'езд Сюза пісьменнікаў Савецкай Беларусі. Выбраныя на ім дэлегаты 18 жніўня "з радасцю, творчым уздымам", як паведамлялі тагачасныя газеты, удзельнічалі ў першым Усесаюзным з'ездзе пісьменнікаў СССР. Усіх мастакоў слова сабралася з адной шостай Зямлі паўтары тысячы. Усіх, акрамя знішчаных ці беспадстаўна асуджаных, акрамя — з беларусаў — Францішка Аляхновіча, Максіма Гарэцкага, Вацлава Ластоўскага, Язэпа Лёсіка, Уладзіміра Дубоўкі, Уладзіміра Жылкі, Язэпа Пушчы, Адама Бабарэкі, Андрэя Мрыя, Лукаша Калюгі і дзесяткаў іншых на сёння класікаў нацыянальнай літаратуры. Таму, па шчырасці, юбілеі нашай творчай арганізацыі мусяць праходзіць і з адчуваннем горычы, з усведамленнем трагедыйнасці лёсу мастакоў слова. Але...

Але як з песні слова, так і з гісторыі былога — не выкінуць. Ды і як не ганарыцца тым, што да існавання *гэтага* Саюза пісьменнікаў спрычыняліся і спрычыняюцца сваёй дзейнасцю Купала і Колас, Чорны і Крапіва, Лынькоў і Броўка, Танк і Куляшоў, Панчанка і Макаёнак, Скрыган і Мележ, Быкаў і Шамякін, Брыль і Навуменка, Караткевіч і Адамовіч, Барадулін і Гілевіч, дзесяткі іншых па-сусветнаму значных творцаў? А калі дадаць да іх сотні вядомых у свеце пісьменнікаў цяперашняй постсавецкай прасторы (бо ўсе нацыянальныя літаратары "аўтаматычна" былі сябрамі агульнай суполкі)?

"Аб'яднаная ў адзіны Саюз літаратуры і літаратары з багатымі старажытнымі духоўнымі традыцыямі, і літаратары, якія ў мінулым не мелі нават пісьменнасці", — адзначыў у прывітальным лісце Саюзу беларускіх пісьменнікаў з нагоды яго 70-годдзя легендарны Сяргей Уладзіміравіч Міхалкоў, удзельнік першага з'езда Саюза пісьменнікаў СССР і сённяшні старшыня выканкама Міжнароднай супольнасці пісьменніцкіх саюзаў (сузаснавальнікам якога з'яўляецца наш Саюз). І пісьменнікі Беларусі ганарыліся тым, што ў вялікай творчай сям'і не пачуваліся беднымі "малодшымі" братамі, бо якраз з'яўляліся прадстаўнікамі згаданых класікам дзіцячай літаратуры "багатых духоўных традыцый", — бо гэта іхні суайчыннік Скарына пераклаў на родную мову Святое Пісанне і першым на той "адной шостай" выдрукаваў яе Кнігай Кніг, бо гэта іх суродзічы вучылі маскавітаў друкаваць тыя кнігі.

Не лішнім будзе і наступны напамін: на пачатку ХХ стагоддзя да адраджэння беларускай нацыі і дзяржавы, да распрацоўкі беларускай літаратурнай мовы і яе граматыкі першымі спрычыніліся беларускія пісьменнікі. Яны стварылі першыя беларускія газеты і выдалі першыя беларускія буквары і чытанкі. Урэшце, гэта яны — беларускія пісьменнікі — распачалі нацыянальна-вызвольны рух на абшарах Расійскай імперыі, гэта яны былі першымі палітыкамі і дзяржаўнікамі Беларусі, і гэта яны сталі першымі кіраўнікамі і Беларускай Народнай Рэспублікі (Вацлаў Ластоўскі), і Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (Цішка Гартны).

Гісторыя Саюза пісьменнікаў — гэта найперш гісторыя нашай краіны з яе раднаснымі і трагічнымі шляхамі. За дасягненні ў развіцці нацыянальнай культуры і папулярызацыю беларускай літаратуры Саюз пісьменнікаў мае шэраг дзяржаўных узнагарод, сярод якіх — ордэн Дружбы народаў і ордэн Леніна. 19 сябрам Саюза пісьменнікаў было прысуджана званне народных паэтаў і пісьменнікаў, 3-м — народных артыстаў, 4 — Герояў Сацыялістычнай Працы, 41 — заслужаных дзеячаў культуры Беларусі, 10 — заслужаных дзеячаў навукі. Лаўрэатамі Дзяржаўнай прэміі СССР сталі 13 пісьменнікаў, а 101 — лаўрэатамі Дзяржаўнай прэміі Беларусі. Сёння ў шэрагах Саюза беларускіх пісьменнікаў — чатыры літаратары, якія маюць статус Надзвычайнага і Паўнамоцнага пасла Рэспублікі Беларусь. Дзесяткі сяброў Саюза абіраліся народнымі дэпутатамі — ад Вярхоўнага Савета СССР да Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Саюз пісьменнікаў аб'ядноўваў і аб'ядноўвае ў сваіх шэрагах 10 акадэмікаў, 8 членаў-карэспандэнтаў Нацыянальнай акадэміі навук, 37 дактароў і 33 кандыдаты навук. Гэта — шляхі радасныя. Было ж і іншае...

Прайшло 70 гадоў, як у савецкай дзяржаве Сталін стварыў своеасаблівы літаратурны калгас, у які сагналі і геніяў, і графаманаў, і майстроў, і кан'юнктуршчыкаў. Пры таталітарным дыктаце Саюз пісьменнікаў станавіўся карна-размеркавальнай літарганізацыяй: вымовы, калектыўнае асуджэнне, пераслед іншадумцаў — і кватэры, прэміі, узнагароды, танныя пуцёўкі ў дамы творчасці ад Балтыкі да Крыму.

Лёс не быў літасцівым да пісьменніцкай сям'і Беларусі: з дзвюх тысяч рэпрэсаваных бальшавіцкай уладай літаратараў Савецкага Саюза чацвёртая частка — беларускія творцы. Тых жа, хто ацалеў, паклікалі франты Вялікай Айчыннай...

Не была літасцівай да пісьменніцкай суполкі і дзяржава. Наогул праблема ўлады і творцы — адна з найдаўніх. Была яна і ў старажытнасці, і ў новым часе. Праблемай застаецца і сёння. Здавалася б, гэта так проста: творца мусіць паважаць уладны Закон, а ўлада — Творцу. У рэальнасці ж кожны творца (прынамсі, кожны сапраўдны) найперш жыве яшчэ Купалам сцверджаным: "Гуслям, княжа, не пішуць законаў". Зразумела ж, акрамя агульначалавечых, акрамя Боскіх... "Пісьменнік — гэта ў першую чаргу чалавек, далёкі ад кан'юнктуры, гатовы ў імя гэтага пагрэбаваць нават міласцiняй улады". Апошняя цытата належыць — заўважце — не літаратару, а... прэзідэнту Рэспублікі Малдова Уладзіміру Вароніну.

Традыцыйна дзяржава ставілася да творцаў, і ў першую чаргу да іхніх саюзаў (як памножанай на сотні галасоў, вопытаў і розумаў сілы), з рэпрэсіўнай насцярогай. У 20-х гадах ХІХ стагоддзя было разагнана Таварыства філаматаў і філарэтаў, у якое ўваходзілі большасць тагачасных літаратараў Беларусі. Не быў абласканы імперскай увагай і заснаваны ў 90-х гадах таго ж стагоддзя "Саюз узаемадапамогі рускіх пісьменнікаў і вучоных" (яго называлі — да прыкладу, Чэхаў — проста: Саюз пісьменнікаў (гл. лісты Чэхава да Л. А. Авілавай). (І нашым усходнім калегам-саюзам (напрыклад, Саюзу пісьменнікаў Расіі) правільней было б якраз гэты Саюз называць сваім папярэднікам, чаго яны яшчэ ані разу не зрабілі.) Цікава было дазнацца, што адзін са з'ездаў "Саюза пісьменнікаў" узору канца ХІХ стагоддзя не адбыўся: не дазволіла імператарскае Міністэрства ўнутраных спраў. Напэўна, не без цікавасці прачытаецца і наступная старонка з дзейнасці "першасаюза": 4 сакавіка 1901 года паліцыя і войскі ўсчалі расправу над бяззбройнымі грамадзянамі Пецярбурга, у большасці — студэнтамі і моладдзю; былі арышты, шмат удзельнікаў дэманстрацыі пратэсту выслалі; 39 сяброў згаданага Саюза звярнуліся да міністра ўнутраных спраў з рэзкім пратэстам супраць гвалту; затым з'явілася "Пісьмо рускіх пісьменнікаў у рэдакцыі газет і часопісаў", якое падпісалі 43 сябры "СП", сярод іх — і Максім Горкі; пасля гэтага... былі праведзены арышты і ў пісьменніцкім асяродку, а 12 сакавіка таго ж — 1901-га — года па распараджэнні пецярбургскага "граданачальніка" "Саюз пісьменнікаў" быў ліквідаваны...

"Нічога няма новага ў свеце", — можа хтосьці сказаць, згадаўшы нядаўняе папярэджанне Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь Саюзу беларускіх пісьменнікаў аб магчымай ліквідацыі. І яму (як і міністэрству), на жаль, сёння немагчыма запярэчыць.

Не нашмат святлейшымі былі стасункі з дзяржавай і іншых братніх пісьменніцкіх саюзаў (з якімі мацаваліся і мацуюцца творчыя і арганізацыйныя сувязі). Да прыкладу — у Саюза балгарскіх пісьменнікаў, заснаванага народным пісьменнікам Іванам Вазавым у 1913 годзе, у нашага Нацыянальнага саюза пісьменнікаў Украіны (які, аднак, мае прызнаны дзяржавай *Нацыянальны* статус), у Саюзаў пісьменнікаў Літвы ды Польшчы...

Дзяржава не тое што не дапамагае — яна з разлікам, дакладна, жорстка дабівае нас. І наш дастойны юбілей мы сустракаем на ўзбочцы ад гучных мерапрыемстваў. А наш Саюз пісьменнікаў выжываў у найцяжэйшых умовах войнаў і палітычных катаклізмаў і да сёння працягвае існаваць. Апошнія тры сказы былі летась прамоўлены даўнім сябрам беларускіх літаратараў старшынёй Саюза балгарскіх пісьменнікаў Нікалам Радзевым. Толькі ж кіраўніцтва Балгарыі не адабрала ў пісьменнікаў сафійскі Дом літаратара (як не зрабіла ў сваіх краінах і кіраўніцтва Расіі, Украіны, Літвы, Кіргізіі, Казахстана ды інш.), з арэнды якога балгарскі Саюз бедна-багата, ды функцыянуе.

А што казаць пра наш Саюз беларускіх пісьменнікаў, у якога не толькі Дом забралі, але і штодня адбіраюць роднамоўнага чытача? Якому змянілі імя, забараніўшы называцца Саюзам пісьменнікаў Беларусі (хоць гэта адзіная ў краіне масавая рэспубліканская пісьменніцкая арганізацыя, сябрамі якой з'яўляюцца разам з беларусамі — і рускія, і палякі, і габрэі, і курды).

Што казаць пра Саюз, у якога адабралі штотыднёвую газету і літаратурныя часопісы, дзе не могуць (ды і годна не жадаюць) публікавацца большасць народных паэтаў і празаікаў ды лаўрэатаў Дзяржаўных прэмій... Да ўсяго ж, адбіраючы перыядычныя органы, учынілі здзек, родансны з 30-мі гадамі: выгналі з працы двух галоўных рэдактараў, адзін з якіх пасля шунціравання сэрца знаходзіўся ў рэанімацыі, а другі — цяжарная жанчына, якая пасля звальнення не змагла нарадзіць... Зачыстка, у асяродку літаратараў названая "касцянізацыяй" (ад прозвішча вядомага дэпутата, аднаго з актыўных "рэфарматараў" літпрасторы), вядома ж, праходзіла пад узнёслымі дабрадатнымі лозунгамі; хацелі як лепш, ды атрымалася як заўсёды: перасталі выходзіць "Крыніца" і "Бярозка", ды і ацалелыя выданні тыражамі ды ганарарамі не могуць пахваліцца...

Што казаць, калі заснаваны кіраўніцтвам Саюза пісьменнікаў новы незалежны часопіс "Дзеяслоў" (які друкуе і "правых", і "левых") не можа патрапіць у рэспубліканскі падпісны каталог і ў шапікі "Белсаюздруку"?

Што казаць, калі ў апошні час на Саюз пісьменнікаў перасталі зважаць і Міністэрства культуры, і Міністэрства адукацыі, і Міністэрства інфармацыі?

Што казаць, калі ў незалежным Мінску летась не хапіла месца на магілу жонкі вядомага Народнага пісьменніка? Што казаць, калі з тыдзень таму мінская цэнтральная кнігарня, папярэдне замовіўшы тысячу асобнікаў, адмовілася браць на рэалізацыю новую кнігу "Парадоксы жыцця" другога вядомага і Народнага — Васіля Быкава?

Урэшце, што казаць пра наш літаратурны юбілей, калі сёлета на юбілей вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў тром дзесяткам сяброў Саюза пісьменнікаў — ветэранам, франтавікам і партызанам — мэрыя беларускай сталіцы не дазволіла (!) ускласці кветкі да Вечнага агню на Плошчы Перамогі? Прычым не дазволіла і напярэдадні — 30 чэрвеня... Маўляў, шмат дэлегацый, няма магчымасці...

Парадоксы жыцця? На жаль, не толькі...

Літаратура — дачка часу, час — яе бацька. Дочкі, як вядома, бываюць рахманымі, паслухмянымі, а бываюць і капрызлівымі, самастойнымі. Ды і характары бацькоў, не сакрэт, розныя. Аднак хацелі б ці не яны чагосьці іншага, літаратуры-дачцэ і часу-бацьку наканавана жыць разам, і вучыцца адно ў аднаго, і вучыць адно аднаго.

Практыка доўгіх дзесяцігоддзяў сацрэалізму засведчыла, што нават самы магутны ідэалагічны дыктат не можа ператварыць усіх пісьменнікаў у калектыў бяздумных выканаўцаў ды "алілуйшчыкаў". І калі ў сярэдзіне 1980-х гадоў захісталіся падмуркі савецкай імперыі (партнаменклатура, ідэалагічныя і карна-сілавыя інстытуты), з улоння Саюза пісьменнікаў з'явілася Таварыства беларускай мовы, нацыянальныя грамадскія і палітычныя рухі, партыі. Гэта наш Саюз першы ўзняў сцягі новага нацыянальнага адраджэння, на якіх была сімволіка Грунвальда, Ластоўскага, Багдановіча...

А сталася так таму, што літаратура і час — дзве родныя катэгорыі, якія вымяраюць і цэлыя эпохі, і асобныя жыцці. Не па гадах ці месяцах вымяраюцца чалавечыя дзеі ў гісторыі і ў вечнасці, а па вартасці зробленага, створанага. Беларуская літаратура выконвала і будзе выконваць найперш функцыю *стваральную*. Невыпадкова беларуская мова ў адзіны шэраг сабрала гэтыя словы: стваральны, творчасць, твор... Літаратура, роднае мастацкае слова павінны і ствараць, і аб'ядноўваць нацыю. А нацыя — ствараць літаратуру. Бо, у рэшце рэшт, па вялікім рахунку літаратура — гэта і нацыянальная слава, і нацыянальны клопат, і нацыянальная ідэя.

Кожная нацыянальная літаратура самадастатковая. Кожны народ мае такую літаратуру, якую заслужыў. І кожны народ мусіць жыць з літаратурай. Калі ён народ...

У даўнім супраціве часу і лёсу важна быць актыўным і няскораным, апантаным і вартым памяці сваіх літаратурных першапачынальнікаў, важна вучыцца паважаць думку свайго калегі, імкнуцца знаходзіць агульнае, аб'ядноўвацца вакол галоўных мэтаў і задач. А яны ў нашага Саюза застаюцца нязменнымі: абарона творчых, прафесійных і сацыяльных правоў пісьменнікаў, адстойванне свабоды слова як першаснай перадумовы творчасці, клопат пра нацыянальную літаратурную спадчыну, развіццё і прапаганда беларускай літаратуры, абарона роднай мовы, умацаванне міжнародных літаратурных сувязяў, спрыянне перакладам твораў беларускіх пісьменнікаў...

Якраз гэтыя мэты і цэментуюць сённяшні Саюз пісьменнікаў, яднаюць усіх 542-х яго сяброў — прадстаўнікоў розных мастацкіх светапоглядаў і пакаленняў. Творчая арганізацыя мусіць выконваць і функцыю своеасаблівага "міністэрства літаратуры": прадстаўляць нацыянальную літаратуру ў Беларусі і па-за яе межамі (падпісаны і выконваюцца дамовы аб супрацоўніцтве паміж нашым Саюзам і Саюзамі пісьменнікаў Расіі, Масквы, Украіны, Літвы, Польшчы, Балгарыі, Кіргізіі, Казахстана); каардынаваць розныя літаратурна-мастацкія праграмы і мерапрыемствы, выступленні, прэзентацыі, творчыя сустрэчы (толькі за апошні год пад эгідай Саюза іх было праведзена больш як сотня); узгадоўваць творчую моладзь (якой, балазе, не бракуе); папаўняць свае шэрагі — праз скрупулёзны адбор кандыдатаў на секцыях паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі, прыёмнай камісіі.

На жаль, сённяшні 70-гадовы юбіляр — гэта пераходнае і не ва ўсім дасканалае грамадскае аб'яднанне. Ды ці ж мы не такі і час? Але...

Але Саюз пісьменнікаў і надалей працягвае захоўваць сваё добрае імя ды адстойваць тытул Лідэра Нацыянальнай Інтэлігенцыі.

І стараецца зберагчы сваю годнасць — годнасць кожнага прафесійнага пісьменніка (якая, як некалі выказаўся Эрнест Хэмінгуэй, падобная на цноту: страціўшы раз — не аднаўляецца).

І просіць у Бога талентаў ды спрыяльнага лёсу.

І, безумоўна ж, сардэчна віншуе сваіх сяброў — паэтаў, празаікаў, крытыкаў, літаратуразнаўцаў, а таксама і ўсіх чытачоў Беларусі — з юбілеем.

Беларуская літаратура — жыве!

Сірот пранумаруюць

У Беларусі завяршаецца праца па стварэнні банка звестак пра маладых людзей ва ўзросце 18—23 гадоў — сірот і тых, хто застаўся без бацькоўскай апекі.

Як паведамляе Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі, цяпер у краіне пражывае каля 4,5 тысячы такіх маладых людзей, якія маюць патрэбу ў дадатковых сацыяльных гарантыях. У банк звестак будуць занесены звесткі аб найбольш запатрабаваных відах падтрымкі гэтай катэгорыі насельніцтва, у прыватнасці, аб забяспечанасці іх жыллём, працай, аказанні матэрыяльнай падтрымкі.

Адказнасць за фарміраванне банка звестак ускладзена на тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. На сённяшні дзень у краіне працуюць 152 такіх цэнтры. У тых раёнах, дзе такія структуры не створаны, гэтыя функцыі будуць выконваць раённыя і гарадскія ўпраўленні па працы і сацыяльнай абароне.

Вольга АСІПЕНКА.

Дзіцячыя пляцоўкі за 20 мільёнаў рублёў

У рамках сумеснага дабрачыннага праекта Мінскага гарвыканкама і кампаніі "British American Tobacco" 30 жніўня ў адным з двароў Фрунзенскага раёна абсталявана дзіцячая пляцоўка.

Ініцыятарам праекта "Наш двор" выступіла "British American Tobacco", якая прапанавала гарвыканкаму правесці ў 2003 годзе гарадскі конкурс на лепшы двор. Для пераможцаў конкурсу — Фрунзенскага, Кастрычніцкага і Партызанскага раёнаў на сродкі кампаніі былі закуплены тры дзіцячыя пляцоўкі агульным коштам больш за 20,5 млн. рублёў.

На яе адкрыцці было адзначана, што дзіцячая пляцоўка ў двары па праспекце Пушкіна папоўнілася дзвюма пластыкавымі горкамі для дзяцей малодшага і сярэдняга ўзросту расійскай фірмы "Дзеці айчыны". Гэтыя гульнявыя комплексы выраблены з экалагічна чыстых матэрыялаў, маюць прывабны знешні выгляд і адпавядаюць усім патрабаванням бяспекі, што прад'яўляюцца да дзіцячых пляцовак у Беларусі.

Лавінія АРЭШКА.

Такі крэм на твар не пакладзеш

Парфюмерна-касметычная прадукцыя, што рэалізуецца індывідуальнымі прадпрымальнікамі Брэсцкай вобласці, на 30 працэнтаў не адпавядае санітарным нормам. Аб гэтым БелаПАН паведаміла загадчык санітарна-гігіенічнага аддзела абласнога цэнтра эпідэміялогіі **Таццяна КОРЧЫК.**

Паводле яе слоў, падчас рэйду была праверана праца больш чым 200 прадпрымальнікаў, якія займаюцца рэалізацыяй касметыкі, і ва ўсіх раёнах выяўлены парушэнні.

Паводле слоў Т.Корчык, усе гэтыя парушэнні характэрныя не толькі для тых прадстаўнікоў малога бізнесу, якія рэалізуюць прадукцыю непасрэдна на рынках, але і для тых, хто прадае яе ў палатках, павільёнах і кіёсках, размешчаных у гарадах і іншых населеных пунктах вобласці.

Па выніках рэйду да парушальнікаў правіл гандлю касметыкай прыняты меры адміністрацыйнага ўздзеяння. Так, у дачыненні да 31 індывідуальнага прадпрымальніка прынята рашэнне аб прыпыненні рэалізацыі касметычнай прадукцыі, складзены 52 пратаколы аб адміністрацыйным правапарушэнні. Прыменены штрафныя санкцыі на суму каля 4,5 мільёна рублёў. У мясцовыя органы ўлады перададзены матэрыялы на пазбаўленне трох прадпрымальнікаў ліцэнзій на права гандлю парфюмерна-касметычнымі вырабамі.

Ларыса ШЫГАНАВА.

ПО-Е-ХА-ЛИ!

«На французской стороне, на чужой планете...»

О том, что должен знать молодой белорус, решивший получить диплом западного вуза

География стран, где сегодня могут получить высшее образование белорусы, обширна. В прошлом — те времена, когда учиться за границу могли поехать только "идеологически благонадежные" молодые граждане. Единственное, что требуется от абитуриентов сегодня, — знание английского языка и возможность оплатить учебу.

— Главным критерием образования должно быть его качество и перспективы практического применения, — считает директор образовательного агентства "Делиус-терра" **Павел Жуковский**. С ним мы беседуем о том, какие возможности открывает международное образование и что должен знать молодой белорус, решивший получить диплом западного вуза.

— Когда мне приходится говорить о том, насколько важно международное образование, я всегда привожу в пример две реальные истории, — говорит Павел Жуковский. — В 1998 году в Южной Корее случился финансовый кризис, и правительство запретило корейцам выезжать за границу, чтобы получать там высшее образование. Но потом руководство страны поняло, что неразумно жить в изоляции, если хочешь, чтобы страна развивалась динамично. И границы были открыты.

Или такой пример. В Китае молодые люди, имеющие университетский диплом США, получают вдвое больше своих коллег, закончивших вуз на родине.

— Насколько востребовано международное образование у молодых белорусов?

— В нашей стране количество желающих получить образование за границей с каждым годом возрастает в среднем на 14%. Надо отметить, что рост интереса к высшему образованию наблюдается и в большинстве стран мира. По данным отчета по вопросам образования ЮНЕСКО, в мире сейчас насчитывается более 11 тысяч высших учебных заведений, в которых обучается около 80 миллионов студентов. Более четверти из них — студенты-иностранцы.

Каждый день только я лично отвечаю на 6—7 звонков людей, которые интересуются возможностью получить образование за границей. Чаще стали обращаться в наше агентство представители областных центров, других городов Беларуси. Мы посчитали, что для иногородних студентов образование за рубежом обходится не дороже, чем образование в Минске.

Как правило, звонят люди, которые уже имеют высшее образование и хотят получить вторую специальность. Чаще белорусы спрашивают об образовании на английском языке. И когда речь заходит об английском языке, то все почему-то думают только об университетах Англии. Но учиться в этой стране, сразу скажу, дорого. Обучение за год обходится приблизительно в 25 тысяч долларов. Мы являемся сторонниками обучения на английском языке, но в тех странах и университетах, где это доступно. Например, британское образование можно получить в Венгрии, Польше и других странах. И это уже будет стоить 4—8 тысяч долларов в зависимости от вуза и страны.

— На каком уровне надо знать английский язык, чтобы учиться за границей?

— Выпускникам нашей средней школы с углубленным изучением иностранного языка, как правило, хватает знаний, чтобы сдать англо-австралийский экзамен на 5—5,5 балла. Для поступления в британский вуз необходимо получить больше — 6—7,5 балла, в зависимости от специальности. Но чтобы учиться в британских вузах, аккредитованных в Венгрии, Польше и других странах, полученных 5 баллов достаточно.

— Павел, а какие специальности пользуются особым спросом у белорусских абитуриентов?

— Самое большое международное интернациональное измерение имеют экономические специальности. Потому что они достаточно универсальны.

— Насколько знания, полученные за рубежом, применимы в Беларуси?

— Очень многое зависит от специализации. Например, несложно адаптироваться в нашей действительности инженеру-строителю. Но когда я провожу собеседование с молодыми людьми, решившими учиться на Западе, я всегда подчеркиваю, что они должны быть готовы к тому, что, возможно, не смогут трудоустроиться в Беларуси. Более того, они никогда не будут привязаны к той стране, где учились или где хотят жить. Студентам-иностранцам, как правило, приходится ехать туда, где им предлагают работу, достойную их. Но в любом случае международное образование — это вложение капитала в себя, и это другие шансы реализовать себя. Например, граждане Беларуси достаточно легко трудоустраиваются на просторах бывшего СНГ. И для многих международных компаний, которые имеют свои представительства в Москве, Киеве, Минске, Ташкенте и т.д., очень выгодно нанять нашего гражданина, чтобы он работал в их офисе.

— Павел, а Вы могли бы назвать преимущества западной системы образования от нашей?

— Я вижу преимущества западного образования в том, что люди заканчивают школу в 18—19 лет. Они уже сделали выбор, кем быть, и последние два года изучают углубленно два-три предмета. Особенно одаренные — пять-шесть. Например, выпускник английской школы знает математику на уровне второкурсника нашего экономического вуза.

Но мне приятно отметить, что за последние годы Беларусь приблизилась к европейским стандартам образования. Тем стандартам, которые рекомендованы Европейским Союзом для внедрения во всех странах. У нас уже 12-летнее среднее образование, и сегодняшние шести-, семиклассники через 5 лет получат аттестат, который принят в странах Евросоюза. А значит, им будет проще получить образование за рубежом.

Мария ЭЙСМОНТ.

Международное образование для белорусов на английском языке

Ваш статус сегодня	Возможности поступления на ОКТЯБРЬ 2004 г.	Длительность обучения	Стоимость обучения в год
выпускник вуза	Польша: МАГИСТРАТУРА БРИТАНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА Программа: International Business&Management	1 год	$US 4.600—4.900
выпускник вуза	ПОЛЬША: МАГИСТРАТУРА БРИТ.+ИСП.+ФРАНЦ.+ПОЛ. УНИВЕРСИТЕТОВ International Master in Management	1 год	$ US 5400—5800
выпускник ШКОЛЫ	ПОЛЬША: Программа: Finance	3 года	$US 3700
выпускник ШКОЛЫ	ПОЛЬША: Программа: Management and Marketing	4 года	$US 3200

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

Новый прорыв Intel

Компания Intel создала более производительный компьютерный процессор, не увеличивая его размеры. Для его создания компания уменьшила размеры своих транзисторов на 30%, что позволило разместить большее их количество на той же самой площади. Таким образом, производительность процессоров стандартного размера возросла, и в результате стоит ожидать появления новых, еще более мощных суперкомпьютеров.

Кроме того, новое достижение должно помочь Intel, крупнейшему производителю процессоров в мире, оторваться от своего ближайшего конкурента AMD.

Intel заявляет, что первые компьютеры на базе новых чипов должны появиться в продаже в следующем году. Эти процессоры вполне укладываются в рамки принципа Мура, которым компьютерная индустрия руководствуется уже 40 лет. Основатель Intel Гордон Мур в конце 1960 годов предсказал, что плотность транзисторов в чипе, а значит, и мощность процессора будут удваиваться каждые два года.

До сих пор производители процессоров вполне успешно поддерживали этот темп, но в последнее время наблюдатели начали подозревать, что удержаться в нем будет все сложнее и сложнее. Intel заявляет, что "упаковать" больше транзисторов на единицу площади удалось при помощи новой технологии.

Так решили... телеканалы

В первый день своего съезда республиканцы выпустили на сцену двух своих звезд. Но миллионы американцев их выступлений не увидели.

В этом году три главных телекомпании — Эй-Би-Си, Си-Би-Эс и Эн-Би-Си — решили транслировать предвыборные съезды всего по часу в день, притом лишь три дня из четырех. Во время предвыборного съезда демократов в Бостоне они пропустили второй день, а сейчас пропустили первый, на который пришлись речи как нынешнего нью-йоркского мэра Майкла Блумберга, так и главных республиканских звезд — бывшего мэра города Рудольфа Джулиани и сенатора Джона Маккейна. Первый сплотил ньюйоркцев в страшные дни после 11 сентября. Второй провел пять лет в северо-вьетнамском плену.

Зато телезрители увидели, например, матч по американскому футболу между Теннеси и Далласом, который показывала Эй-Би-Си вместо Джулиани и Маккейна. Кроме трех главных телекомпаний имеется еще Интернет и несколько общественных и кабельных каналов, которые транслируют съезды большими порциями или от звонка до звонка, но они есть не у всех.

Садр призывает соблюдать перемирие

Шиитский проповедник Моктада Садр, силы которого в течение нескольких недель противостояли войскам американцев в Неджефе, теперь призывает своих единомышленников по всему Ираку соблюдать перемирие. Об этом сообщают некоторые приближенные Садра. Они также заявляют, что молодой проповедник готов попробовать себя в политике. Однако американские источники в Багдаде говорят, что ничего не знают о каком-либо перемирии или соглашении о прекращении огня.

На протяжении всего августа ополченцы из так называемой "Армии Махди" сражались с американскими отрядами вблизи священной для шиитов гробницы имама Али. Противостояние с трудом удалось разрешить благодаря посредничеству духовного лидера шиитов Великого аятоллы Систани.

"Учитывая ситуацию, сложившуюся в Неджефе и других провинциях, мы призываем всех бойцов "Армии Махди" прекратить огонь, если только того не требует самозащита. Им надо проявлять терпение до тех пор, пока не будет опубликована политическая программа последователей Садра", — заявил один из помощников Садра шейх Али Смеизм в интервью ливанскому телеканалу "аль-Манар".

Тем не менее отдельные столкновения в других районах Ирака продолжаются. В шиитских кварталах Багдада сохраняется напряженная ситуация. Помощники Садра пытаются организовать перемирие и там.

Правительство Ирака неоднократно призывало Садра и его сторонников сложить оружие и добиваться своих целей политическими путями. Как следует из заявления другого помощника Садра, возможно, на этот раз шиитский проповедник последует этим призывам.

ФСБ: двойная авиакатастрофа вызвана взрывами

Катастрофы самолетов "Ту-154" под Ростовом и "Ту-134" под Тулой в ночь на 25 августа были вызваны взрывами на борту авиалайнеров, заявил журналистам начальник Управления научно-технического обеспечения ФСБ России генерал-лейтенант Андрей Фетисов. По его словам, злоумышленники использовали сложное взрывчатое вещество, предположительно пластит или эластит, в состав которого входил гексоген.

"Сегодня с полной уверенностью можно говорить о том, что оба самолета разбились в результате терактов", — подчеркнул Фетисов. По его словам, "такие результаты обнародуются только тогда, когда они аналитически абсолютно подтверждены".

Как пояснил генерал, задержка в определении причин двойной катастрофы была вызвана значительным разбросом обломков разбившихся машин и незначительной концентрацией остатков взрывчатки на месте катастроф, особенно в случае с "Ту-134", который упал под Тулой на болотистую мягкую почву и ушел глубоко в грунт.

Россиянам откроют «зеленый коридор»

С 1 сентября на границе Калининградской области будет открыт "зеленый коридор" для граждан России. Он будет действовать на пунктах пропуска Мамоново, Граново, Багратионовск-Безледы и Гусев-Гольдап. Коридор будет работать как на въезд, так и выезд россиян. Оформление граждан, следующих по спецполосам на легковых машинах, будет осуществляться без высадки пассажиров из салона.

Мощный тайфун «Чаба»

Он пронесся над Японией и нанес сильный ущерб южному побережью страны.

Поступила информация о четырех погибших, одном пропавшем без вести и около 18 пострадавших. Ветром, который достигал в эпицентре урагана скорости 210 километров в час, было повалено множество деревьев, оборваны линии электропередач. Проливными дождями затоплено около 100 домов.

Украина запретила ночные рейсы междугородных автобусов

Украинские власти запретили на территории страны автобусные рейсы междугородного и международного сообщения в промежутке времени между 22:00 и 6:00. Запрет введен в связи с резким повышением аварийности на автотранспорте из-за переутомления водителей в ночное время. Ограничение будет действовать ориентировочно до 1 октября. На такую меру украинские власти пошли после крупной автокатастрофы, которая произошла 19 августа на автотрассе "Киев—Одесса".

Покупка подержанного авто: как не дать себя одурачить

По данным службы технического надзора Dekra, в Германии у 10—30 процентов поступающих в продажу подержанных автомашин отмотаны одометры. Как же определить истинный пробег автомобиля?

Эти ребята называют себя одометристами или регулировщиками, а свои услуги предлагают чаще всего через Интернет. Их специализация — корректировка показаний одометра. Подкручивают его таким образом, что пробег подержанного автомобиля занижается. Манипуляция с одометром в разряд преступлений в Германии не входит. "С точки зрения юристов, показания одометра — не документ, — поясняет эксперт по вопросам права Общегерманского автомобильного клуба ADAC Максимилиан Мауэр. Закон нарушается при продаже автомобиля, когда продавец регистрирует неверные данные по пробегу на бумаге".

По данным немецкой службы технадзора Dekra, одометры отмотаны у 10—30 процентов поступающих в продажу подержанных автомобилей. И гешефты с подкручиванием одометра с каждым днем становятся все более популярны. Оно и неудивительно — дело это сверхприбыльное. "Расценки колеблются от 50 до 500 евро — в зависимости от сложности манипуляций", — рассказывает эксперт Dekra Йорг Альгримм.

По словам мошенника-одометриста "в законе" Михаэля Фауста, к услугам регулировщиков обращаются не только продавцы автомобилей: "На прошлой неделе ко мне пришел парень, который просто опасался гнева жены — если бы она заметила, сколько километров пробежала его машина, она бы его со свету изжила".

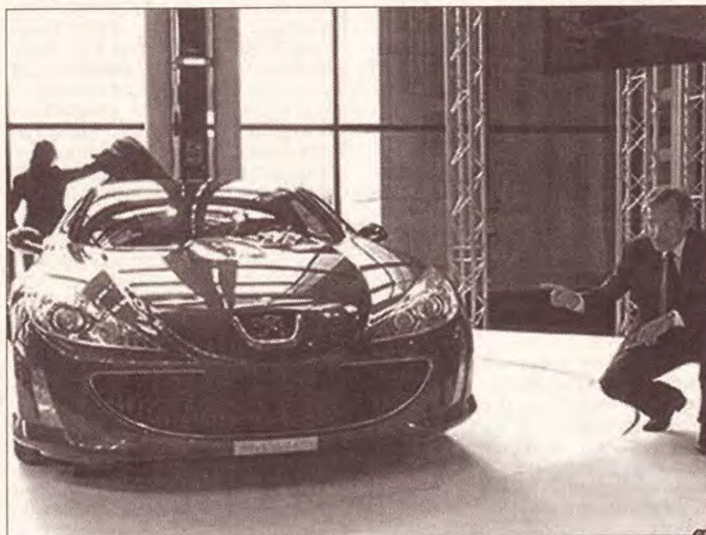
Как же определить, отмотан одометр или нет? "Если в деле участвовал профессионал, обнаружить следы практически невозможно, — утверждает Йорг Альгрим. — Чтобы облагородить автомобиль, мошенники порой даже педали и сидения меняют".

Правдивая картина того, сколько на самом деле пробежала машина, отображена в сервисной книжке, куда заносятся данные всех пройденных техосмотров. И если продавец ее не показывает, будьте осторожны, рекомендует представитель ADAC.

Фотовзгляд

Участницы 40-го ежегодного карнавала в лондонском Ноттинг-хилле.

Глава Peugeot показывает новую модель — 907.

Участница чемпионата мира по нырянию с маской и трубкой.

ПРАЕКТ

Выдадзім кнігу разам!

Як чытачам "Народнай волі" ўжо вядома, у мінулым годзе ў выдавецтве Беларускага таварыства — "Кніга" выйшлі з друку споведзі вядомых людзей Беларусі пад агульнай назвай "Шчыра, як на духу". У кнізе змешчаны кароткія адказы на анкету таварыства (37 пытанняў) вядомых у нашай краіне пісьменнікаў, артыстаў, мастакоў, кампазітараў, вучоных, спартсменаў, грамадскіх дзеячаў і іншых.

Аб гэтай падзеі "Народная воля" ўжо пісала. Цяпер, як і абяцала выдавецтва, падрыхтаваны да друку другі выпуск кнігі, у якім таксама змешчаны адказы на анкету каля 90 вядомых людзей Беларусі. На жаль, з прычыны адсутнасці адпаведных сродкаў у бліжэйшы час выдавецтва не можа надрукаваць кнігу ў друкарні. У той жа час многія, хто набыў кнігу першага выпуску, а таксама хто даслаў у выдавецтва свае адказы на анкету для другога выпуску, цікавяцца: калі выйдзе кніга з друку? У гэтай сувязі мы звяртаемся да зацікаўленых: у выхадзе кнігі з друку з просьбай знайсці магчымасць падтрымаць нас матэрыяльнымі (грашовымі) сродкамі. Для тых, хто пажадае дапамагчы ў рэалізацыі нашага праекта, паведамляем нашы банкаўскія рэквізіты:

Минск, 220034,
ул.Захарова, 42.
ООБО "КНИГА"
УНН 100100015,
Р/с 3015212910014, код 764
Филиал "Минская городская дирекция ОАО "Белинвестбанк".

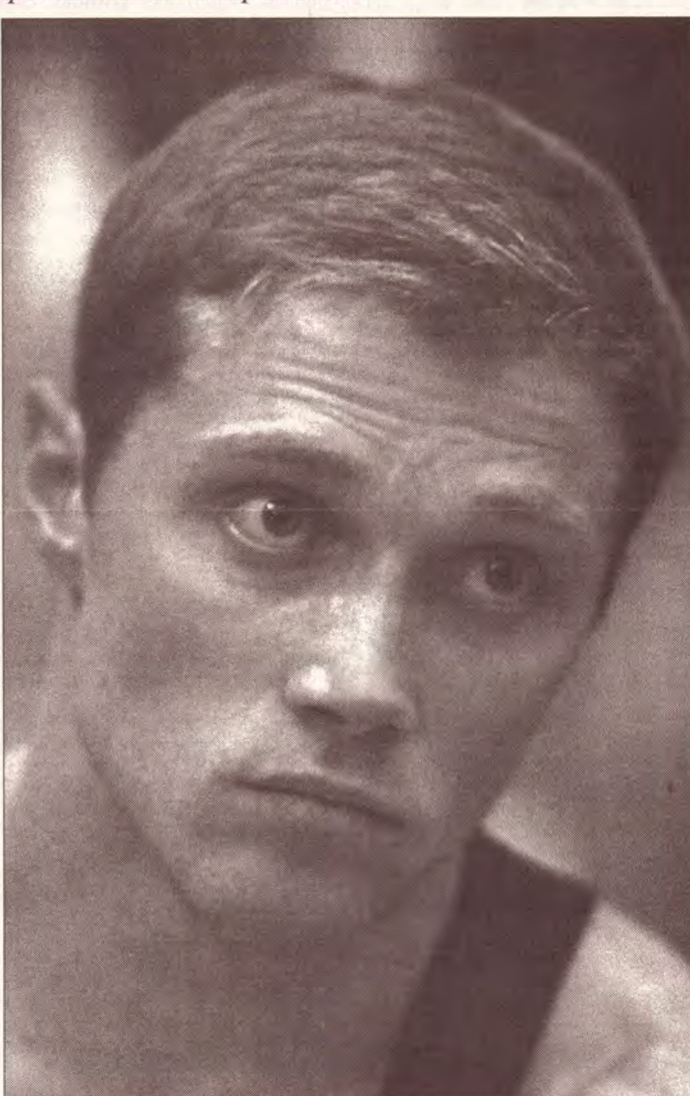
Беларускае таварыства "Кніга"
(Тэлефон для даведак: 227-07-57.)

Сёння Вы можаце пазнаёміцца з адказамі на пытанні сусветнавядомага спартсмена Івана Іванкова.

Іван ІВАНКОЎ:

«Не цярплю здраду, хлусню, падхалімства...»

Нарадзіўся 10.04.1975 г. у Мінску. У 1993 г. скончыў Рэспубліканскае вучылішча алімпійскага рэзерву Мінскага абласнога клуба прафсаюзаў, пазней — Беларускую акадэмію фізвыхавання. Заслужаны майстар спорту. Двухразовы абсалютны чэмпіён свету (1994, 1997 гг.) і Еўропы (1994, 1996 гг.). Чэмпіён свету ў камандным першынстве (2001). Узнагароджаны ордэнам Айчыны III ст. за перамогу ў абсалютным першынстве на чэмпіянаце свету (1997) і II ст. за перамогу ў камандным першынстве на чэмпіянаце свету (2001). Пераможца гульняў "Добрай волі" (1998), Кубку свету ў практыкаваннях на перакладзіне.

1. Ці падабаецца Вам Ваша імя? Ці не шкадуеце, што Вам не дасталося якое-небудзь іншае?

— Так. Не шкадую.

2. Які колер вачэй і валасоў Вам падабаецца найбольш?

— Мне падабаецца блакітны колер вачэй і русы колер валасоў.

3. Якія станоўчыя якасці ў чалавеку найбольш цэніце?

— Сумленнасць, дабрыню, прыстойнасць, высакароднасць, працавітасць і прафесіяналізм.

4. Якія чалавечыя заганы не церпіце?

— Здраду, хлусню, падхалімства, баязлівасць, эгаізм.

5. Ці верыце Вы ў сяброўства?

— Так.

6. Які Ваш любімы занятак?

— Аўтапрагулкі, вандроўкі, рыбалка.

7. Як Вы разумееце шчасце, шчаслівы лёс, шчаслівае жыццё?

— Калі ў чалавека ёсць мэта ў жыцці, любімы чалавек і сям'я, сапраўдныя сябры.

8. Які лёс, на Вашу думку, асабліва варты жалю і наракання?

— ...

9. Які момант у Вашым жыцці Вы лічыце самым радасным?

— У мяне іх было шмат і, спадзяюся, будзе столькі ж.

10. Які ў Вашым жыцці момант быў самы горкі, нешчаслівы?

— Пра гэта стараюся не ўспамінаць.

11. Чаго Вы яшчэ хацелі б у жыцці дасягнуць ці дачакацца?

— Хацелася б заваяваць алімпійскі медаль і ўбачыць сваіх унукаў.

12. Якая асоба ў гісторыі чалавецтва Вам найбольш сімпатычная?

— Юры Гагарын.

13. Герой якога рамана ці іншага мастацкага твору?

— Аляксей Мярэсьеў з "Аповесці аб сапраўдным чалавеку" Б. Палявога.

14. Ваш любімы паэт, пісьменнік, кампазітар, жывапісец?

— На жаль, у мяне няма любімых пісьменнікаў ці кампазітараў, але ёсць любімыя творы.

15. У чым, па-вашаму, найбольш поўна праявіўся геній прыроды?

— ...

16. Якая жывёліна (звер, птушка) Вам найбольш сімпатычная?

— Леў і лебедзь.

17. Якая Ваша любімая страва?

— Яечня з салам і блінамі.

18. Пра якую мясціну на Зямлі ў Вас застаўся самы прыемны ўспамін?

— Аўстралія і Швейцарыя.

19. Калі б лёс прымусіў пакінуць радзіму — якую краіну б Вы выбралі для перасялення?

— Спадзяюся, што лёс не разлучыць мяне з Радзімай.

20. Ваша ўяўленне пра сямейнае шчасце?

— ...

21. Аб якім упушчэнні (нескарыстанай магчымасці) на сваёй жыццёвай дарозе вельмі шкадуеце?

— Не шкадую ні аб чым.

22. Чым (якімі падзеямі, здарэннямі) засталося ў памяці дзяцінства?

— Ужо не памятаю, якім было дзяцінства, таму што яго было мала. Але памятаю, што яно было бясхмарным.

23. Ваша стаўленне да ўдзелу ў палітычным жыцці краіны?

— Паспяховае выступленне на міжнароднай арэне і развіццё спорту ў краіне.

24. Якое значэнне надаяце бытавым умовам жыцця?

— Вельмі вялікае.

25. Ці ёсць у вас фінансавая мара?

— Хацелася б, каб у жыцці мая сям'я не адчувала фінансавых цяжкасцяў.

26. Што (які матэрыял, якую тэму) шукаеце перш за ўсё ў свежых газетах?

— Палітычную сітуацыю і спорт.

27. Якую кнігу (твор) Вы любіце перачытваць?

— "Майстра і Маргарыту" М. Булгакава.

28. Ці верыце Вы ў фатальную непазбежнасць наканаванага лёсам?

— Мабыць.

29. Якая расліна (дрэва, кустарнік, кветка-зёлка) вам найбольш падабаецца?

— Бяроза.

30. Ваша любімая пара года?

— Вясна і лета.

31. Якая яна — жанчына Вашай мары?

— Тая, з якой я ажаніўся.

32. Ваша стаўленне да рэлігіі?

— Я сам веруючы чалавек і лічу, што вера дапамагае жыць.

33. Ці верыце ў прыкметы?

— У некаторыя веру, але не зацыкліваюся на гэтым.

34. Кім збіраліся стаць у дзяцінстве?

— Касманаўтам.

35. Ці прыслухоўваецеся Вы да чыёй думкі, прымаючы рашэнне?

— Так, прыслухоўваюся, але рашэнне прымаю сам.

36. У чым, на Вашу думку, нацыянальная ідэя Беларусі?

— Развіццё навукі, стварэнне і захаванне культурных каштоўнасцяў краіны.

37. Якой Вы бачыце Беларусь праз... ?

— Квітнеючай і паспяховай дзяржавай.

У СУСЕДЗЯЎ

Як справы, «еўрапейскі Ганконг»?

або Што паспрыяла прыцягненню буйных інвестыцый у Славакію?

Апошнім часам буйнейшыя інвестары свету рушылі са сваімі капіталамі ў Славакію. Непадалёку ад сталіцы краіны Браціславы працуе завод нямецкай кампаніі Volkswagen, аўтамабілі якога ідуць на экспарт нават у Японію і Амерыку. Славакія выйграла тэндэр у Польшчы і Венгрыі і заключыла кантракт з карэйскай кампаніяй Hyundai на будаўніцтва тут яе першага ў Еўропе завода. Мяркуецца, што да 2007 года гэтая краіна, дзе жывуць больш за 5 мільёнаў чалавек, стане буйнейшым у свеце вытворцам аўтамабіляў на душу насельніцтва.

Прыход інвестараў — гэта новыя рабочыя месцы, перадавыя тэхналогіі і някепскія заробкі для грамадзян краіны. Артыкул аб гэтым, змешчаны ў нашай газеце, выклікаў немалы рэзананс. Чытачоў цікавіць пытанне: "Што паспрыяла прытоку інвестыцый? Відаць, не толькі танная рабочая сіла і невысокія падаткі, бо такія льготы кампаніі маюць і ў суседніх краінах. Дык што?"

І сапраўды, што? Заўважым, што ў Славакію прыходзяць не толькі аўтамабільныя гіганты свету. Тут ужо ёсць завод фірмы Samsung, які выпускае прынтэры і тэлевізары, прадпрыемства кампаніі Whirpool па выпуску пральных машын. Інвестары і друк называюць гэтую краіну "еўрапейскім Дэтройтам", "новым Ганконгам" і "інвестыцыйным раем".

Славакія атрымала незалежнасць у студзені 1993 года ў выніку "бархатнага разводу" з Чэхіяй. Пасля гэтага яе гісторыя распадаецца на два этапы. Першыя пяць гадоў урад краіны на чале з Уладзімірам Мечыарам праводзіў папулісцкую палітыку, дэманстраваў аўтарытарны стыль кіраўніцтва, што выклікала крытыку ў свеце. Пры такой умове разлічваць на буйныя інвестыцыі не прыходзілася.

У 1998 годзе на парламенцкіх выбарах перамогу атрымаў саюз лібералаў, левых і цэнтрыстаў. У краіне быў сфарміраваны кааліцыйны ўрад на чале з Мікулашам Дзурындай. Ён пачаў праводзіць эканамічныя рэформы і ўзяў курс на ўступленне ў Еўрапейскі Саюз і НАТО. На рэферэндуме ў маі 2003 года славакі падтрымалі гэты курс.

Эканамічныя рэформы і дэмакратызацыя краіны заклалі падмурак яе развіцця і прыцягнення інвестыцый. Вопыт Славакіі яшчэ раз пераканаўча паказвае, што гэта першы і самы важны крок для прагрэсу. Другі — стварэнне не толькі добрых умоў для інвестараў, а лепшых, чым у суседзяў. Калі стала вядома, што Люксембург і Швейцарыя, дзе існаваў "рай для інвестараў", вырашылі прыняць больш жорсткія патрабаванні да падаткаплацельшчыкаў, Славакія тут жа вырашыла заняць іх ранейшае месца. Яе парламент кардынальна змяніў з 1 студзеня гэтага года падатковае заканадаўства. Падаходны падатак стаў аднолькавым для ўсіх — ад прыбіральшчыцы да мільянера і складае ўсяго 19 працэнтаў. Падатак на даходы прадпрыемстваў таксама ўстаноўлены ў такіх памерах. Пасля гэтага і загаварылі ў свеце пра славацкі рай для інвестараў. У краіну чакаецца прыток яшчэ большых капіталаў.

Дарэчы, нізкія падаткі ды танная рабочая сіла — не адзіныя перавагі тутэйшага інвестыцыйнага мікраклімату. Каб прыцягнуць у краіну французскіх аўтапрамыслоўцаў, ім выдзелілі бясплатны зямельны ўчастак. У выніку іхні аўтазавод тут акружаць прадпрыемствы-пастаўшчыкі дэталяў, на якіх з'явіцца шмат рабочых месц. Да ўсяго гэтага інвестары адзначаюць, што ў краіне невысокая палітычная рызыка. Гэта чарговы важнейшы фактар. Калі ўлічыць усе фактары, дык Славакія выходзіць на першае месца па прыцягальнасці для інвестараў.

Скажыце, а што Беларусі перашкодзіла апярэдзіць сваю суседку і стварыць добры інвестыцыйны клімат ды імкліва рушыць наперад? Адказ, як кажуць, на паверхні. Гэта нежаданне ўлад прыслухоўвацца да крытыкі паважаных сусветных структур. Такім чынам, вопыт Славакіі вельмі важны для нас і наводзіць на сур'ёзны роздум. Ён важны для нас не толькі ў пазітыўным плане, але і негатыўным. Бо перамены даліся Славакіі няпроста. За іх, як кажуць, прыйшлося дорага заплаціць. У краіне высокі, каля 16 працэнтаў, узровень беспрацоўя.

У час прэзідэнцкіх выбараў, якія адбыліся сёлетняй вясной, выбаршчыкі павярнуліся да апанентаў улады. У першым туры ў лідэры выйшаў былы прэм'ер Уладзімір Мечыар, які сцвярджаў, што ён зрабіў урокі з мінулых памылак і стаў другім. Прадстаўнік улады заняў толькі трэцяе месца. У другім туры выбаршчыкі аддалі перавагу быламу саюзніку Мечыара, а пазней яго крытыку Івану Гаспаровічу, які падчас выбарчай кампаніі крытыкаваў урад за высокі ўзровень беспрацоўя. Праўда, прэзідэнт Славакіі выконвае ў асноўным фармальныя функцыі, рэальная ўлада — у руках прэм'ера.

Так што трывожны званок для ўлад прагучаў. Людзі не хочуць болей папулістаў пры ўладзе і аўтарытарнага кіраўніцтва, але адначасова яны жадаюць больш хуткага паляпшэння жыцця, аб чым яны далі зразумець ураду.

Алесь ДРАБЧУК.

Вуліца Сірэневая ў Мінску перайменавана ў Курапацкую

Пастановай Мінгарвыканкама вуліца Сірэневая ў Мінску перайменавана ў Курапацкую

Як паведаміла БелаПАН супрацоўнік сектара культурна-асветнай работы гарвыканкама Наталля Старыкава, вуліца размяшчаецца на тэрыторыі былой вёскі Цна, нядаўна ўключанай у склад Савецкага раёна горада Мінска. Сама ж вёска знаходзіцца ў 200 метрах ад урочышча Курапаты, на тэрыторыі якога ў 30—40-я гады XX стагоддзя ўчыняліся масавыя расстрэлы ахвяр палітычных рэпрэсій.

У інтэрв'ю БелаПАН вядомы беларускі культуролаг, актывіст грамадскай ініцыятывы "За ўратаванне мемарыялу Курапаты" Вацлаў Арэшка адзначыў, што перайменаванне вуліцы Сірэневай у Курапацкую сведчыць толькі пра касметычныя, але не кардынальныя змяненні сутнасці падыходаў цяперашняй улады да гістарычных падзей. "Тым не менш улада, верагодней за ўсё ў прапагандысцкіх мэтах, заявіла аб сваёй цікавасці да праблемы масавых палітычных рэпрэсій перыяду сталінізму", — лічыць В.Арэшка.

Ён выказаў пажаданне, каб за гэтым крокам улад паследавалі і іншыя, у прыватнасці, па ўвекавечанні памяці ахвяр таталітарызму і перадачы ўрочышча Курапаты з падпарадкавання УП "Мінская лесапаркавая гаспадарка", якое не гарантуе яму бяспекі і належнай захаванасці, іншаму ўладальніку.

Новым уладальнікам, на думку культуролага, могуць быць вызначаны Нацыянальны музей гісторыі і культуры, ствараемы Музей гісторыі горада Мінска або адпаведная структура Мінгарвыканкама, якая займаецца добраўпарадкаваннем могілак.

Марат ГАРАВЫ.

ЗАКУЛИСЬЕ

Я хочу пожить в президентских номерах...

База отдыха "Крупенино" — в 35 километрах от Витебска. Поворот с трассы в лес, свежая разметка на дороге — сразу видно, что на базе случайных людей не бывает. Тем более что именно "Крупенино" считается одной из резиденций Александра Лукашенко...

Основной корпус базы отдыха "Крупенино".

До живописного озера от базы — рукой подать.

В былые времена на теперешней базе отдыха "Крупенино" коротали время видные политические мужи — территория находилась в ведении Витебского обкома партии. Кстати, до сих пор здесь сохранился домик, где останавливался Петр Миронович Машеров, который был не только азартным рыбаком, но и охотником.

До озера — рукой подать. Недавно сюда запустили полторы тонны щуки. На 18 тысячах гектаров охотничьих угодий, которые арендует база, пасутся лоси, кабаны, косули, которых сегодня за отдельную плату благополучно отстреливают охотники. Насколько высокие чиновники любят пострелять — об этом мне не сказали.

— Директор базы в отъезде, но будет через полчаса. Подождете? — обаятельная администратор базы сама любезность. — Хотя, одну минуту, я ему позвоню...

Сообщив своему шефу, что приехал корреспондент "Народной воли" и услышав ответ моей собеседницы с сожалением разводит руками: *"Сказал, что будет поздно. А может, и вообще не приедет".*

— Да вы не расстраивайтесь, — успокаивает меня администратор. — Показать коттедж, где останавливается Александр Лукашенко, я вам не смогу, его сейчас снимают (*коттедж, а не Лукашенко.* — **Авт.**), но я вам все расскажу, что там и как.

Из ее рассказа узнаю, что снять коттедж, где останавливается президент, может любой желающий — плати 270 тысяч рублей в сутки и балдей по полной президентской программе. В коттедже 2 этажа, фойе, гостиная, 6 отдельных комнат, своя отдельная кухня, две спальни, рабочий кабинет, комнаты охраны. Почти в каждой комнате отдельный санузел. На первом этаже — кухня, столовая, на втором — кабинет и спальни.

Кстати, именно на этой базе проходила рабочая встреча глав трех славянских государств — Владимира Путина, Леонида Кучмы и Александра Лукашенко. Рассказывали, что каждый привез с собой личных поваров. Это, конечно, не значит, что они персонально готовили все блюда. Гостеприимства с нашей стороны было не занимать, но не без дела, наверное, сидели и приезжие повара. Кстати, если Кучма и Лукашенко ночевали в коттеджах, то Путин почему-то остановился в гостиничном комплексе.

— Александр Григорьевич всегда сюда приезжает, когда начинается "Славянский базар", — говорит моя собеседница. — Но были здесь и Алла Пугачева, и Владимир Жириновский. Последний в жизни вообще не похож на того Жириновского, который по телевизору выступает. Там какой-то шут, а на самом деле обаятельнейший мужчина, всем женщинам постоянно комплименты говорит.

"И рыбак заядлый, — добавляет охранник. — *Президенты, например, не очень увлекаются этим делом".*

...Впрочем, базу можно считать президентской резиденцией чисто номинально — отдохнуть там может любой желающий — 1-местный номер стоит 55 тысяч рублей, 2-местный — 85 тысяч, 3-местный — 110 тысяч рублей в сутки. Сауна, бассейн с гидромассажем, банкетные залы, теннисные корты, банный комплекс, лодки, катамараны, бильярд — все к вашим услугам. Хочешь хотя бы на сутки почувствовать себя президентом? Пожалуйста! Были бы деньги!

Алесь СИВЫЙ,
специальный корреспондент "Народной воли".
Фото автора.

Витебская область.

Загінуў 45-гадовы камбайнёр

Як паведаміла БелаПАН у прэс-службе МНС, трагедыя адбылася 28 жніўня ў вёсцы Кушна Шумілінскага раёна Віцебскай вобласці. Падчас абмалоту збожжавых у прыватным сектары зернеўборачны камбайн "Дон-1500", які належыць сельскагаспадарчаму вытворчаму кааператыву "Прыазёрны", наехаў на апору лініі электраперадачы (ЛЭП). Жалезабетонная канструкцыя ўпала, справакаваўшы абрыў правадоў. У выніку кароткага замыкання камбайн загарэўся. Камбайнёр змог самастойна выбрацца з камбайна, і, мяркуючы па ўсім, спрабаваў патушыць агонь, аднак пры судакрананні з корпусам камбайна, які аказаўся з-за абрыву ЛЭП пад напружаннем, атрымаў смяротную электратраўму і памёр на месцы трагедыі.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ.

Стрэліў у роднага брата

У Ганцавіцкую раённую бальніцу (Брэсцкая вобласць) з сур'ёзным агнястрэльным раненнем у пахавай зоне быў дастаўлены 28 жніўня 42-гадовы непрацуючы жыхар Дубровенскага раёна Віцебскай вобласці, які прыехаў у Брэст у госці да сваякоў.

Як паведаміў БелаПАН супрацоўнік прэс-службы УУС аблвыканкама Арцём Палонскі, аператыўная міліцэйская група высветліла, што раніцай пасля сумеснага распіцця спіртнога, пасля чаго пачалася сварка, у госця стрэліў у свайго доме ў вёсцы Раздзялавічы родны брат, 1966 года нараджэння. Стрэл быў зроблены з незарэгістраванай самаробнай стрэльбы.

Злачынца затрыманы. Па гэтым факце распачата крымінальная справа па частцы 1 артыкула 147 КК РБ (наўмыснае нанясенне цяжкіх цялесных пашкоджанняў).

Ларыса ШЫГАНАВА.

Тэатр балета адкрывае новы сезон

3 верасня Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр балета Рэспублікі Беларусь адкрывае новы сезон спектаклем "Лебядзінае возера". Аб гэтым паведаміў 30 жніўня на прэс-канферэнцыі ў Мінску мастацкі кіраўнік тэатра ***Валянцін ЕЛІЗАР'ЕЎ.***

Паводле яго слоў, новы сезон беларускі балет "распачынае без страт". *"У нас няма людзей, якія паехалі за мяжу, больш за тое, мы ўзялі добры выпуск з Беларускага дзяржаўнага каледжа",* — сказаў ён.

Перспектывы новых пастановак, паводле слоў мастацкага кіраўніка беларускага балета, залежаць ад фінансавання. *"Як вядома, дзяржава фінансуе адну пастаноўку ў год, і мы адклалі з мінулага сезона на гэты балет "Клеапатра",* — сказаў В.Елізар'еў. Ён нагадаў, што неўзабаве тэатр зачыняецца на рамонт, і трупа пераедзе ў Палац Рэспублікі, дзе, магчыма, і адбудзецца прэм'ера новага спектакля. Паводле слоў мастацкага кіраўніка, падчас пераезду тэатр "чакаюць вялікія страты: захаваць магчыма будзе толькі лёгкія спектаклі, якія лёгка манціруюцца, асвятляюцца, найбольш хадавыя". В.Елізар'еў дадаў, што, як мяркуецца, у гэтым сезоне білеты на балет будуць каштаваць у сярэднім 20 тысяч рублёў.

Ён таксама паведаміў, што найбліжэйшыя гастролі трупы з 8 снежня па 7 студзеня пройдуць у Паўднёвай Карэі, дзе артысты беларускага балета ў васьмі гарадах пакажуць спектакль "Шчаўкунок".

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

БАТЭ выйшаў у лідэры

Барысаўскі БАТЭ выйшаў у лідэры футбольнага чэмпіянату Беларусі сярод каманд вышэйшай лігі.

30 жніўня падапечныя Юрыя Пунтуса перайгралі ў гасцях магілёўскі "Дняпро-Трансмаш" — 1:0 (Кобец, 7), мінскае "Дынама", якое ішло на першым месцы, саступіла землякам з "Тарпеда-СКА" з лікам 0:2 (Эду, 28, Доўнар, 61).

Таксама звяртае на сябе ўвагу буйны поспех аднаго з аўтсайдэраў чэмпіянату — сталічнага МТЗ-РІПО, які разграміў віцебскі "Лакаматыў" — 6:0 (Парфёнаў, 47, 57, 66, Запаяска, 68, Пакулін, 72, Мхітаран, 85), і паражэнне жодзінскага "Тарпеда" ад салігорскага "Шахцёра" ў спрэчцы за трэцяе месца — 1:2 (Дзівакоў, 84, з пенальці — Ганчарык, 27, Ціханчык, 76).

Наступны тур чэмпіянату пройдзе 12 верасня, а 8 верасня зборная Беларусі стартуе ў адборачным турніры чэмпіянату свету 2006 года. Першым сапернікам падапечных Анатоля Байдачнага стане зборная Нарвегіі.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

1
верасень

СЕРАДА
Усх. 6.18 Зах. 20.01
Даўж. дня 13.43
Поўня 30 жніўня

Он признан лучшим

Новый туристический автобус «МАЗ-251» победил сразу в двух номинациях на выставке «Мотор-шоу-2004» в Москве

Новый комфортабельный автобус "МАЗ-251", только 23 августа вышедший из ворот завода, сразу же отправился на 8-ю Московскую международную автомобильную выставку "Мотор-Шоу-2004", проходившую в "Экспоцентре" с 25 по 29 августа этого года.

"МАЗ-251" стал победителем сразу в двух номинациях. Авторитетное жюри признало его "Лучшим туристическим автобусом", а посетители автомобильной выставки тоже отдали ему свои голоса в номинации "Симпатии зрителей".

Таким образом, новинка автобусного производства Минского автомобильного завода признана в Москве и профессионалами-перевозчиками, и будущими пассажирами.

НА ТЭМЫ МАРАЛІ

Лыжка дзёгцю

Па маім глыбокім перакананні, ананімшчыкі — людзі нікчэмныя, а тыя, хто хаваецца за чужымі прозвішчамі, — нікчэмныя ўдвая. Інакш не магу думаць пра таго, хто прыслаў мне пісьмо з Маладзечанскага дома-інтэрната, дзе жывуць інваліды і састарэлыя людзі, якіх няма каму даглядаць дома. Падпісалі яго інваліды Бажко, Тарасевіч, Кандулінская і іншыя, хоць "іншых" прозвішчаў не было. У пісьме тым быў крык адчаю, маўляў, нас тут дрэнна даглядаюць, абы-як кормяць, не аказваюць медыцынскую дапамогу. "Медпункт цяпер для нас недаступны. Медыцынскія работнікі іншы раз наведваюць, але лекаў не даюць. Тлумачаць, што на гэта няма грошай".

Кормяць дрэнна. Апрануцца таксама няма ў што: мы ходзім у абносках.

Прыедзьце і паглядзіце, як мы жывём. Сустрэньцеся з Кандулінскай, і яна раскажа, як яе лечаць. Наведайце інваліда Вялікай Айчыннай вайны Субач. Яго таксама дрэнна лечаць..."

Няма патрэбы пераказваць усё, што напісана ў тым пісьме, бо яно доўгае, і што ні радок, то крык адчаю. Зразумела, што не паехаць у Маладзечна я не магла: балела душа за няшчасных і пакрыўджаных людзей.

Думала, убачу на вуліцы Гарадоцкай, дзе знаходзіцца дом-інтэрнат, старыя, запушчаныя пабудовы, у якіх жывуць худыя, як цені, людзі. А прахожыя паказалі мне двухпавярховы акуратна дагледжаны будынак. Мінуўшы прахадную, дзе сядзеў дзяжурны, трапіла ў фае. І спынілася ў разгубленасці, бо такую чысціню і парадак убачыш не ў кожнай гасцініцы. На падлозе вялікі дыван, шмат кветак, утульна і акуратна. Шырокая і доўгая дывановая дарожка ўсцілае ўвесь калідор.

Перш-наперш пайшла шукаць падпісантаў, у прыватнасці, Кандулінскую, ні імя, ні імя па бацьку якой у пісьме не было ўказана. Інваліды, якіх сустрэла ў калідоры, падказалі, што жыве яна ў адной з палат на першым паверсе. Пастукала. Дзверы адчыніла старэнькая бабулька. Гэта і была Ганна Кузьмінічна Кандулінская. Сказала ёй пра пісьмо-скаргу.

— Маё ты дзіцятка, я маю дзевяноста два гады. Пісаць зусім не магу. Тым больш, што скардзіцца няма на што, — сказала бабулька. І сапраўды: і Ганна Кузьмінічна, і яшчэ дзве жанчыны, якія былі з ёй у палаце, акуратна апрануты. У памяшканні чыста. І тады я зразумела, што мяне проста падманулі, што нехта нікчэмны схаваўся за прозвішчамі старых і інвалідаў, каб зрабіць балюча тым людзям, якія ўзначальваюць гэтую ўстанову, даглядаюць і кормяць насельнікаў дома-інтэрната. Не знайшла ніводнага чалавека, які б падпісваў гэтую скаргу.

На самай жа справе такіх дамоў-інтэрнатаў, як у Маладзечне, можа няма ў нашай краіне, дзе б так даглядалі старых і абяздоленых людзей, як належыць клапаціліся пра іх. У калідорах, у палатах як на першым, так і на другім паверсе, было акуратна, чыста. А тут жа ёсць людзі, што з цяжкасцю перабіраюцца з пасцелі ў інвалідную каляску, што зусім не ўстаюць з ложка. Іх трэба і памыць, і бялізну памяняць, і накарміць. Ляжачых інвалідаў на другім паверсе няма. І ні адзін з іх не паскардзіўся на дрэнны догляд. А маладая жанчына, хворая на цэрэбральны параліч, шчыра дзякавала за добры догляд, за тое, што ёй акрамя добрага харчавання выдаюць фруктовы сок, бо паніжаны гемаглабін.

Аб тым, як кормяць насельнікаў дома-інтэрната, расказвалі яны самі і меню, што вісела на спецыяльным стэндзіку ў калідоры ля сталовай. Напрыклад, у той дзень на абед быў суп малочны або гарохавы (па выбары), галубцы, яйкі, батон, чай, масла. Скажыце шчыра, хіба дома так ядуць не толькі інваліды ды састарэлыя людзі, але нават тыя, хто працуе? Упэўнена, што не. Тым больш, што ўсё прыгатавана і пададзена на сталы. А тым, хто не можа хадзіць, яду разносяць па палатах. І прыбяруць у палатах, і праветраць.

Сустрэлася і з інвалідам Вялікай Айчыннай вайны Іванам Абрамавічам Субачам, пра якога так клапоціцца невядомы "дабрадзей", пішучы, што яго тут не лечаць. Але як можна вылечыць чалавека, што вярнуўся з вайны сляпым, практычна, зусім без вачэй і без правай рукі? Іван Абрамавіч жыве тут з жонкай Ганнай Яфімаўнай, якая таксама страціла зрок. У іх асобная палата на дваіх. Дарэчы, на дзвярах тых палат, дзе жывуць інваліды вайны або кабеты, чые мужы загінулі на фронце ці ў партызанскім атрадзе, намаляваны чырвоныя зорачкі.

Тут робіцца ўсё, каб аблегчыць пакуты інвалідаў, палягчыць састарэлых людзей. Ёсць фізіятэрапеўтычны кабінет, дзе мілая і ласкавая медсястра Кацярына Аляксандраўна Салагуб лечыць хворых ультрагукам, УВЧ, ЭВТ, токамі "дарсанваль", праводзіць іншыя працэдуры. З пераносным апаратам "Віцязь" яна ходзіць па палатах і лечыць хворым артрозы, артрыты і іншыя захворванні. Гэты апарат дапамаглі купіць спонсары з Галандыі. Дарэчы, яны вельмі многае зрабілі і робяць для няшчасных людзей.

У штаце дома-інтэрната чатыры медыцынскія сястры, фельчар-лабарант, урач, а таксама на палавіну стаўкі тут працуюць псіхіятр, неўрапатолаг і стаматолаг. Абсталяваны ўсім неабходным стаматалагічны кабінет. Калі ёсць патрэба, хворых вязуць на кансультацыю ў паліклініку, кладуць на лячэнне ў бальніцу.

Ёсць такая актавая зала, якой няма ў многіх нашых дамах культуры. Сюды прыязджаюць з канцэртамі артысты, збіраюцца людзі, калі дом-інтэрнат наведваюць святары, каб памаліцца за здароўе інвалідаў, старых, нямоглых людзей. У спецыяльным рытуальным пакоі яны адпраўляюць імшу па памерлых. Некаторых пасля гэтага забірае радня, якая не магла ці не хацела даглядаць сваіх нямоглых блізкіх пры жыцці, а некаторых хаваюць на могілках у Маладзечне.

У доме-інтэрнаце прымяняецца так званая працатэрапія. Хто з інвалідаў можа і жадае працаваць, прыбіраюць двор, дапамагаюць на кухні, збіраюць яблыкі ў садзе. Для многіх такая работа прыносіць задавальненне.

Да нядаўняга часу Маладзечанскі дом-інтэрнат узначальвала Таццяна Міхайлаўна Владыка, на якую ў пісьме выліта столькі славеснага бруду. Гэта дзякуючы ёй тут зроблены рамонт, наведзены ўзорны парадак.

— Таццяна Міхайлаўна шмат зрабіла для інвалідаў і састарэлых людзей. Сама цяжка захварэла і цяпер знаходзіцца на інваліднай групе, не працуе, — кажа цяперашні дырэктар дома-інтэрната Наталля Уладзіміраўна Бялкова, жанчына энергічная, ініцыятыўная, з добрай спагадлівай душой. Яна тут нядаўна, але блізка да сэрца прыняла боль і пакуты людзей, што насяляюць гэты дом. Таксама, як і ўрач Тамара Аляксандраўна Камарова — інтэлігентная, клапатлівая, добразычлівая ў адносінах да ўсіх.

Вядома, ёсць тут свае праблемы. А ў каго іх сёння няма? Але справа ў тым, што тут шукаюць і знаходзяць выйсце са становішча. І за гэта шчырае дзякуй.

Цяжка перадаць словамі, колькі ў гэтых сценах скапілася людскога душэўнага і фізічнага болю, колькі няшчасных лёсаў. Што ні чалавек, то свая трагедыя. У адным з пакояў першага паверха жыве стогадовая бабулька Агаф'я Якубаўна Казлоўская. У яе памёр сын, якому было ўсяго 45 гадоў. Не нашмат перажыла яго і нявестка. Агаф'ю Якубаўну прытуліў дом-інтэрнат. Яна кажа, што тут ёй добра, але ніяк не можа зразумець, чаму родныя ўнукі зусім забыліся пра яе, ніколі нават не наведаюць.

Адзін чалавек, якога я сустрэла на ганку, сядзеў у інваліднай калясцы. Ён сказаў, што некалі быў мараком, атрымаў цяжкую траўму. Ужо амаль трыццаць гадоў не можа хадзіць.

Або яшчэ. Адна сям'я жыла ў вялікім дастатку. Тата і мама гадавалі сына. Нечакана на іх звалілася вялікае гора. Памёр сын. Потым муж. Няшчасная жанчына пасля такой трагедыі перанесла інфаркт, інсульт. Жыла ў доме-інтэрнаце і таксама заўчасна пайшла на той свет...

164 чалавекі знаходзяцца цяпер у гэтых сценах. Медыкі іх лечаць, нянькі даглядаюць і прыбіраюць за імі, повары гатуюць ежу. Ні адной скаргі я не пачула ад насельнікаў дома-інтэрната. І тады, калі хадзіла па палатах адна, і тады, калі абышла яго з дырэктарам і ўрачом. Не толькі тым, хто тут працуе, але і мне крыўдна і балюча за тое, што нехта пастаянна, не баючыся граху, піша скаргі на абслугоўваючы персанал і кіраўніцтва. Піша пастаянна. Ва ўсе інстанцыі, тым самым наносячы душэўную траўму людзям, якія тут працуюць. За ўсе старанні і клопаты — чорная няўдзячлівасць. Нездарма кажуць, што лыжка дзёгцю псуе бочку мёду. І, па-мойму, піша не той, хто тут жыве, а той, хто некалі працаваў і быў звольнены за нейкую правіннасць. Цяпер помсціць.

Калі быць справядлівым, то варта нізка пакланіцца ўсім, хто тут працуе, бо трэба мець мужнасць, каб кожны дзень бачыць людскія пакуты і старацца іх аблегчыць. Што грэх таіць, цяпер не ўсе дзеці хочуць даглядаць састарэлых бацькоў, тым больш, калі яны зусім нямоглыя, прыкаваныя хваробамі да ложка. І пазбаўляюцца ад іх, як могуць. Я ведаю аднаго дзядка, які выгадаваў васьмёра дзяцей і цяпер на старасці гадоў нідзе не мае прытулку. Дзеці як мага спіхваюць яго адно другому. І дзядок той рады быў бы знайсці такі куток, дзе б яго даглядалі, не папракаючы штодзённа кавалкам хлеба.

...Ніхто з нас не ведае свайго лёсу і таго, якая будзе старасць. Прыйдзецца доўга мучыцца ад хваробы ці смерць накінецца знянацку. Вядома, кожнаму хочацца памерці на руках родных і блізкіх людзей, але не кожнаму гэта ўдаецца. А скарга на супрацоўнікаў Маладзечанскага дома-інтэрната няхай застанецца на сумленні таго чалавека, які яе пісаў. Калі гэтае сумленне ў яго ёсць.

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

Маладзечанскі раён.

Среда, 1 сентября

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12,00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 23.20 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!".
07.30, 08.30, 20.00 "Деловая жизнь".
09.05, 20.05 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.30, 17.05 "Школа на свежем воздухе". Сериал.
11.05, 18.15 "Богатые и знаменитые". Сериал.
12.10 "Экзамен на директора". Мелодрама.
13.35 "Колас вечно будет жить!". Док. фильм.
14.05 "Зона "Х".
14.15 "На перекрестках Европы".
15.15 "Команда "SOS". Сериал.
16.05 "5х5".
17.30 "Кстати".
19.05 "Спасатели".
19.35 "Основная версия". "Крест".
21.00 "Панорама".
21.50 "Песня не про пять минут". Людмила Гурченко. Видеофильм АТН.
22.05 Хоккей. Кубок мира-2004. Швеция—Чехия.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 23.00 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05, 19.05 "Клон". Сериал.
09.55, 18.10 "Дом". Реалити-шоу.
10.45 "Не только о футболе".
11.05 "Дисней-клуб".
15.15 "Ангел на дорогах". Сериал.
16.10 "Женщины в любви". Сериал.
17.05 "Слабое звено".
20.00 "Время".
21.00 "Черный ворон". Сериал.
22.05 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
23.15 "Доктор Живаго". Сериал.

РОССИЯ

07.45, 19.55 "Каменская-3". Сериал.
08.45, 16.50 "Ундина-2. На гребне волны". Сериал.
09.45, 18.50 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30, 22.00 "Местное время. Вести — Москва".
10.50 "Бедная Настя". Сериал.
11.50 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
16.20 "Кулагин и партнеры".
17.50 "Марш Турецкого". Сериал.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 "Красная капелла". Сериал.
22.20 "Встаньте перед старшим! Главный диплом России". Док.фильм.
23.15 "Одна на миллион". Мелодрама.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
08.00, 14.00, 20.45 Новости.
08.10, 10.30, 14.50 Мультфильмы.
08.20 "Оркестровая яма".
09.00 "Острова".
09.40, 18.05 "Долгое жаркое лето". Сериал.
11.15, 18.55 "За кулисами". Сериал.
12.05 "Обычный необычный день".
12.35 "Примите телеграмму в долг". Худ.фильм.
14.10 "Ностальжи".
14.40 "Не зевай!".
14.55 "Бум".
15.20 "Нежный возраст". Сериал.
15.45 "Живые камни". Док.сериал.
16.10 "Грант".
16.25 "Из архивов БТ".
17.35 "Площадь искусств".
19.45 "Дела семейные".
20.30 "Колыбельная".
21.00 "Апокриф".
21.40 "Эпизоды".
22.20 Хоккей. Кубок мира-2004. Канада—США.

НТВ

09.00, 15.00, 18.00, 23.30 "Сегодня".
09.20 "Преступление в стиле "Модерн".
09.55 "Женский взгляд".
10.25 "Растительная жизнь".
10.55, 18.40 "Улицы разбитых фонарей-6". Сериал.
15.20 "Принцип домино".
16.25 "Таксист". Сериал.
17.35 "Криминальная Россия".
19.50 "Место под солнцем". Сериал.
21.00 "Страна и мир".
21.40 "Секс в большом городе". Сериал.
22.15, 23.55 "Огненный вихрь". Боевик.

СТВ+RenTV

06.20, 18.00 "Минщина. Люди, события, факты".
06.35 "Близнецы судьбы". Мультсериал.
07.30, 13.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.05, 20.10 "Минск и минчане".
08.15, 23.10 "Технология".
08.25, 20.35 "Автопанорама".
08.45 "Закон и криминал".
09.00 "Рыцари света". Мультсериал.
09.25, 16.00 Мультфильм.
09.35 "Холодное сердце". Триллер.
11.10 "Дикая планета". Док.фильм.
12.00 "Час суда".
12.45 "Горячий лед".
13.00 "Небога". Док.фильм.
13.50, 18.30 "Пассажир без багажа". Сериал.
14.45 "ОБЖ, или Отряд доброжелателей". "ОБЖ, или Обычные петербуржцы". Сериал.
15.35 "Маска". Мультсериал.
16.15 "Тема дня".
16.50 "Игровой рефлекс".
17.00 "Невозможные зеленые глаза". Сериал.
18.15 "Здравствуйте, доктор!".
20.20 "Добрый вечер, малыш".
20.55 "Затерянный мир". Худ.фильм.
23.20 "Проект "Отражение".
00.10 "Секретные материалы". Сериал.
00.55 "Новости СНГ".

8-Й КАНАЛ

07.00, 16.45 "Антарктическая повесть". Сериал.
08.10, 17.50, 19.40 "Телемагазин".
08.15 "Классика Уолта Диснея". "Постерелята". Мультфильм.
09.15 "К-игра".
09.20 "Сокровища". Док. сериал.
09.40, 19.50 "По имени "Барон". Сериал.
10.30, 21.05 "Меркурий в опасности". Боевик.
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
18.00 "Пришельцы-2: коридоры времени". Комедия.
19.35 "К-видео". "Топ-8".
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 "Газетный дождь".
07.45 "Первоклассница". Комедия.
09.40 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00. 21.00 "События. Время московское".
10.15 "Дата".
11.05 "Зачем остались, почему ушли". Док.фильм.
11.55 "Загадки древнего Плеса". Док.фильм.
12.05, 23.00 "Петровка, 38".
12.25 "Деловая Москва".
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.30 "Мода non-stop".
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 "АБВГДейка".
16.00 "Комиссар Мулен". Детектив.
17.15 "Москвы почетный гражданин".
18.00 "Таковы эти женщины". Сериал.
18.50 "Пять минут деловой Москвы".
18.55 "Особо опасные". Детектив.
20.40 "Репортер".
21.40 "Русский век".
22.30 "Времечко".
23.20 "25-й час. События. Время московское".
23.40 "Супердиск".
00.00 "Билет в рай". Драма.

EUROSPORT

09.30 Баскетбол. Олимпийские игры. Финал. Мужчины.
11.00 Гандбол. Олимпийские игры. Финал. Мужчины.
12.30 Футбол. Евроголы.
13.30 Футбол. Олимпийские игры. Финал. Женщины.
15.00, 18.00, 01.00 Теннис. US Open. Прямая трансляция.
00.45 Новости "Евроспорта".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27 550 экз. Заказ № 722.